

Badania ankietowe Programu Społecznik na lata 2019 -2021. Raport

Spis treści

Najważniejsze wnioski i rekomendacje.....	3
Metodologia badań ankietowych	5
Opis przedmiotu badania	5
Cele, hipotezy badawcze i mechanizmy ich weryfikacji	6
Narzędzia badawcze.....	9
Wyniki badań ankietowych wraz z ich opisem oraz przedstawieniem graficznym	15
Weryfikacja hipotez badawczych	52
Wykaz wykresów	58

Najważniejsze wnioski i rekomendacje

1. W Programie Społecznik na lata 2019-2021 wzięła udział liczna grupa organizacji¹, które rozpoczęły działalności stosunkowo niedawno, bo nie wcześniej niż w 2017 roku. Przeważająca większość z nich spełnia definicję młodej organizacji pozarządowej. Jednocześnie respondenci w badaniach ankietowych bardzo często wskazywali na niewystarczający zasób sprzętu/pomieszczeń/infrastruktury na prowadzenie działalności jako jeden z zasadniczych problemów organizacyjnych. W związku z powyższym rekomenduje się **wypracowanie nowego rozwiązania, którego celem byłoby wsparcie i wzmocnienie potencjału nowych organizacji pozarządowych** poprzez – na przykład – doposażenie w sprzęt lub przystosowanie pomieszczeń do prowadzenia działalności.
2. Jednymi z najczęściej wskazywanych słabości procesu ewaluacji wniosków o dofinansowanie są: brak szczegółowej informacji zwrotnej o wyniku oceny merytorycznej (również w charakterze uzasadnienia), która zawierałaby wskazanie mocnych i słabych stron wniosku oraz duży stopień subiektywności przejawiający się – na przykład – w znaczących rozbieżnościach sumy punktów przyznanych przez poszczególnych oceniających. Dlatego rekomenduje się **zrewidowanie procedury oceny merytorycznej projektów** poprzez m.in. uszczegółowienie metodologii oceniania, czy wprowadzenie obligatoryjnych uzasadnień w kartach ocen.
3. 52% respondentów uważa, że maksymalne dofinansowanie mikrodotacji i regionalnej inicjatywy obywatelskiej powinno być wyższe. Najczęściej wskazywali kwotę 10 000 zł. Rekomenduje się zatem **zwiększenie kwoty maksymalnego dofinansowania w ramach mikrodotacji/regionalnej inicjatywy obywatelskiej**.
4. Program Społecznik cieszy się bardzo dużą popularnością. Udział w nim bierze znaczący odsetek² wszystkich organizacji pozarządowych w województwie zachodniopomorskim. Dotychczas odbyło się 29 naborów na 1745 dofinansowań (w obu filarach) na zadeklarowaną kwotę dofinansowania w wysokości 8 519

¹ 180 na 519 podmiotów.

² Nawet do 41% wszystkich podmiotów III sektora w Zachodniopomorskiem. Oszacowania dokonano na podstawie liczby wszystkich złożonych wniosków, liczby ankietowanych i szacunkowej liczby unikalnych podmiotów, które otrzymały dofinansowanie w latach 2019-2021.

000,00 zł. Złożono w sumie 4383 wniosków na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 21 368 606,81 zł. Zadeklarowana kwota dofinansowania oraz liczba dofinansowań stanowi – odpowiednio – 40% poprzedniej liczby oraz 40% wszystkich wniosków. Powyższe dane jednoznacznie wskazują, iż całkowita wysokość wsparcia finansowego jest zbyt mała w stosunku do potrzeb organizacji III sektora w województwie zachodniopomorskim. Dlatego proponuje się **zwiększenie całkowitej kwoty dofinansowania projektów.**

5. W aktualnej dokumentacji projektowej obowiązuje zasada równego podziału wsparcia finansowego między wyodrębnione części województwa w ramach danego naboru. Analiza ilościowa złożonych wniosków wykazała natomiast, iż średnia liczba wniosków na nabór wynosi 151, przy czym wskaźnik ten przyjmuje różne wartości w poszczególnych subregionach (w „A” – 127, „B” – 149, „C” – 124, „D” – 182, „E” – 165, RIO – 172). Obliczono także, ile wniosków przypada na jedno dofinansowanie w obu filarach. W subregionie „A” wskaźnik ten wynosi 2,12, w „B” – 2,49, „C” – 2,08, „D” – 3,04, „E” – 2,21, w regionalnych inicjatywach obywatelskich zaś – 2,75. Należy zatem stwierdzić, iż największa konkurencja panuje w RIO oraz subregionie koszalińskim, najmniejsza zaś – w subregionie szczecińskim i kołobrzeskim. Powyższe dane ujawniają, że zasada równego podziału środków między poszczególne subregiony nie uwzględnia stosunkowo dużej konkurencji o dofinansowanie, jaka panuje wewnątrz tych subregionów. Dlatego rekomenduje się **wprowadzenie mechanizmu kompensacji proporcjonalnej**, którego działanie polegałoby na ustaleniu (na podstawie obecnych danych) tej samej lub zbliżonej wartości wskaźnika ilości wniosków na jedno dofinansowanie (np. 2) poprzez zmianę (zwiększenie bądź zmniejszenie) ilości dofinansowań w ramach poszczególnych subregionów w danym naborze. Stosunek wysokości całkowitej kwoty dofinansowania do zasadności wprowadzenia tego rozwiązania jest odwrotnie proporcjonalny.

Metodologia badań ankietowych

Opis przedmiotu badania

Niniejszy raport z badań ankietowych powstał na zamówienie Koszalińskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w ramach zapytania ofertowego nr 1/ZP/SPOŁ/2020. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w okresie od 2 sierpnia 2019 roku do 16 listopada 2020 roku.

Na grupę respondentów składają się przedstawiciele podmiotów sektora organizacji pozarządowych w województwie zachodniopomorskim, którym udzielono wsparcia w latach 2019-2020³. Zgodnie z zapisem regulaminowym reprezentant podmiotu, który otrzymał dofinansowanie, wypełnia ankietę raz w danym roku kalendarzowym bez względu na liczbę zrealizowanych inicjatyw w obu filarach⁴. Zamawiający przesłał do dalszej analizy w sumie 788 ankiet, w tym 455 w 2019 roku i 333 w 2020 roku. W ramach czynności wstępnych utworzono arkusze kalkulacyjne danych, a także usunięto rekordy organizacji, które złożyły wbrew zapisom regulaminowym więcej niż jedną ankietę w ciągu roku. W rezultacie otrzymano 615 ankiet, w tym 353 z 2019 roku oraz 262 z 2020 roku. Następnie ustalono, iż unikalnych respondentów ogółem jest 519. W 2019 roku udział w badaniu wzięło 353 ankietowanych, w 2020 r. zaś – 262. Różnica między ilością ankiet a ogólną liczbą unikalnych respondentów wynika z faktu, iż te same podmioty kwalifikowane otrzymały wsparcie w ramach Programu Społecznik na lata 2019-2021. Liczebność tej grupy wyniosła 96. Na podstawie danych dostępnych w systemie www.witkac.pl ustalono 866 unikalnych respondentów we wszystkich naborach w latach 2019-2021⁵. Stwierdzono, że różnica między zakładaną a rzeczywistą liczbą ankiet wynosi 251 (29% wszystkich wymaganych ankiet).

³ Zob. pkt 3.2. Regulaminu konkursu na mikrodotacje Programu Społecznik na rok 2021, s. 2-3. Źródło: <http://spolecznik.karrrsa.eu/wp-content/uploads/2020/10/Regulamin-konkursu-na-mikrodotacje-Programu-Spolecznik-na-rok-2021.pdf> (dostęp z dnia 23.11.2020 r.). Analogiczne zapisy dotyczące podmiotów kwalifikowanych znajdują się w regulaminie dot. regionalnych inicjatyw obywatelskich.

⁴ Zob. pkt 10.4.6 Regulaminu konkursu na mikrodotacje Programu Społecznik na rok 2021 oraz pkt. 9.6. Regulaminu naboru wniosków na Regionalne Inicjatywy Obywatelskie na rok 2021.

⁵ Z wyłączeniem nierozstrzygniętych (w momencie publikacji raportu) naborów o oznaczeniach 1/A/2021, 1/B/2021, 1/C/2021, 1/D/2021, 1/E/2021 oraz 1/RIO/2021.

Zakładając, że w województwie zachodniopomorskim funkcjonuje ok. 5750⁶ podmiotów III sektora, a w badaniach wzięło udział 519 ich przedstawicieli, to błąd maksymalny wynosi +/- 4% przy 95-procentowym poziomie ufności oraz wielkości frakcji wynoszącej 0,5. Można oszacować, iż do badań ankietowych przystąpiło ok. 9% wszystkich organizacji pozarządowych w województwie zachodniopomorskim.

Do sporządzenia raportu zostały wykorzystane 3 źródła danych – odpowiedzi w ankietach ewaluacyjnych, pozostałe dane własne Programu Społecznik na lata 2019-2021 oraz dane zgromadzone w ogólnodostępnych rejestrach, np. w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Cele, hipotezy badawcze i mechanizmy ich weryfikacji

Niniejszy raport obejmuje następujące cele główne:

1. Pierwszym celem głównym jest diagnoza kondycji organizacji III sektora w województwie zachodniopomorskim (zwany dalej „celem PG”).
2. Drugim celem głównym jest udoskonalenie Programu Społecznik na lata 2019-2021 poprzez ewaluację jego wdrażania (zwany dalej „celem DG”).
3. Trzecim celem głównym jest prezentacja wyników badania ankietowego wraz z ich opracowaniem graficznym (zwany dalej „celem TG”).

Nazwa „cele ogólne” denotuje oba powyższe cele. Ponadto, niniejszy raport uwzględnia niżej wymienione cele szczegółowe:

1. Pierwszym celem szczegółowym jest stwierdzenie, czy wysokość wsparcia finansowego w filarach mikrodotacji oraz regionalnych inicjatyw obywatelskich Programu Społecznik na lata 2019-2021 jest adekwatna (zwany dalej „celem PS”).
2. Drugim celem szczegółowym jest ustalenie, czy dystrybucja geograficzna wsparcia jest równomierna (zwany dalej „celem DS”).

⁶ Cieśliński Ł., „9 faktów o NGO w województwie zachodniopomorskim”. Artykuł jest dostępny pod adresem: <https://publicystyka.ngo.pl/9-faktow-o-ngo-w-wojewodztwie-zachodniopomorskim> (dostęp z dnia 23.11.2020 r.).

3. Trzecim celem szczegółowym jest określenie stopnia aktywizacji społecznej mieszkańców województwa zachodniopomorskiego (zwany dalej „celem TS”).

Nazwa „cele szczegółowe” oznacza trzy, wyżej wymienione cele. Hierarchię celów określają następujące stwierdzenia:

1. Cele PS i DS wprost się odnoszą do celu DG,
2. Cel TS należy przyporządkować celowi PG.

Przekazane do badań dane pozwalają na sformułowanie następujących hipotez:

1. Kondycja sektora organizacji pozarządowych w województwie zachodniopomorskim jest dość charakterystyczna na tle reszty kraju⁷. Hipoteza (dalej zwana „hipotezą pierwszą”) odnosi się do celu PG.
2. Program Społecznik na lata 2019-2021 rzeczywiście realizuje swój cel główny, to jest „budowanie tożsamości i spójności regionu poprzez wspieranie i promowanie inicjatyw mieszkańców Pomorza Zachodniego, wzmacnianie zaufania i więzi między obywatelami (kapitału społecznego), zdolności współpracy w najbliższym otoczeniu dla osiągania wspólnych celów oraz wzmacniania zbieżnych wartości”⁸. Rekomendacje w niniejszym raporcie mają zatem charakter ewolucyjny, obejmując niegruntowną korektę wdrażanych już mechanizmów. Hipoteza (zwana dalej „hipotezą drugą”) odnosi się do celu DG.
3. Całkowita wysokość wsparcia finansowego nie jest adekwatna w stosunku do potrzeb organizacji III sektora w województwie zachodniopomorskim (zwana dalej „hipotezą trzecią”). Wysokość wsparcia finansowego w ramach filaru mikrodotacji i regionalnych inicjatyw obywatelskich (odpowiednio 4 tys. zł i 10 tys. zł) w odniesieniu do jednego wniosku o przyznanie dofinansowania nie jest

⁷ Porównania dokonano na podstawie wyników zawartych w publikacji „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”. Zob. Charycka B., Gumkowska M., „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2019, ISBN 978-83-62310-86-9. Raport jest dostępny pod adresem <https://api.ngo.pl/media/get/108227> (dostęp z dnia 22.11.2020 r.).

⁸ Regulamin konkursu na mikrodotacje Programu Społecznik na rok 2021, s. 2. Dokument jest dostępny pod adresem: <http://spolecznik.karsa.eu/wp-content/uploads/2020/10/Regulamin-konkursu-na-mikrodotacje-Programu-Spolecznik-na-rok-2021.pdf> (dostęp z dnia 22.11.2020 r.).

adekwatna (zwana dalej „hipotezą czwartą”). Obie hipotezy odnoszą się do celu PS.

4. Dystrybucja przestrzenna środków finansowych nie jest równomierna w odniesieniu do subregionów (zwana dalej „hipotezą piątą”). Hipoteza odnosi się do celu DS.
5. Stopień aktywizacji mieszkańców województwa zachodniopomorskiego jest wysoki (zwana dalej „hipotezą szóstą”). Hipoteza odnosi się do celu TS.

Poniżej lista ogólnych wyjaśnień mechanizmów weryfikacji poszczególnych hipotez:

1. Weryfikacja hipotezy pierwszej będzie efektem analizy porównawczej wybranych odpowiedzi udzielonych w ramach ankiety internetowej „Ankieta ewaluacyjna Programu Społecznik 2019-2021” z wynikami raportu „Kondycja organizacji pozarządowych 2018”. Taka analiza jest możliwa do przeprowadzenia, gdyż sekcje ankiety o nazwie „Pytania ogólne” oraz „metryczka” zostały wymodelowane na podstawie ww. raportu.
2. Weryfikacja hipotezy drugiej nastąpi na podstawie analizy ilościowej dostępnych danych, również wyników badań ankietowych.
3. Weryfikacja hipotezy trzeciej i piątej (w odniesieniu do subregionu) nastąpi na gruncie analizy zapisów regulaminów Programu Społecznik na lata 2019-2021 dotyczących alokacji wsparcia finansowego w ramach filaru mikrodotacji i regionalnych inicjatyw obywatelskich oraz rzeczywistej liczby wniosków, które wpłynęły w poszczególnych latach z uwzględnieniem podziału na subregiony. Na podstawie założenia, że wysokość całkowitej kwoty wsparcia dla danego subregionu powinna być proporcjonalna do liczby wniosków złożonych w ramach danego subregionu, zostanie zaproponowany finansowy mechanizm kompensacji.
4. Mechanizm weryfikacji czwartej hipotezy to analiza odpowiedzi na pytania „Ile powinna wynieść maksymalna kwota mikrodotacji/inicjatywy obywatelskiej?” oraz „Ile powinna wynieść maksymalna kwota mikrodotacji/inicjatywy obywatelskiej?” badania ankietowego pn. „Ankieta ewaluacyjna Programu Społecznik 2019-2021”.

5. Przez weryfikację hipotezy szóstej należy rozumieć ustalenie liczby grup nieformalnych oraz ich liczebności wraz z oszacowaniem wkładu własnego osobowego.

Szczegółowe objaśnienia poszczególnych hipotez znajdują się w podrozdziale „Weryfikacja hipotez badawczych” niniejszego raportu.

Narzędzia badawcze

Zasadniczym narzędziem wykorzystanym w badaniu jest ankieta internetowa o tytule „Ankieta ewaluacyjna Programu Społecznik 2019-2021”, która powstała w środowisku „Formularze Google”. Dane do badań więc zostały zebrane techniką CAWI. Wzór dokumentu jest załącznikiem do niniejszego raportu.

Ankieta została podzielona na 4 sekcje – wstęp, pytania ogólne, pytania dotyczące Programu Społecznik 2019-2021 oraz metryczka. Pierwsza z nich zawiera tekst informujący o charakterze i celu badania ankietowego oraz obowiązkową rubrykę „Adres e-mail”. Dział pytań ogólnych składa się z 6 następujących pozycji:

1. „Z jakimi problemami boryka się reprezentowana przez Pana/ Panią organizacja?” – pytanie półotwarte wielokrotnego wyboru z katalogiem odpowiedzi: „Brak/zbyt mało funduszy na działalność/rozwój organizacji”, „Niewystarczający zasób sprzętu/pomieszczeń/infrastruktury na działalność”, „Brak/niewielka liczba osób gotowych do aktywności społecznej”, „Biurokracja administracji publicznej”, „Utrzymanie stanu liczebności członków organizacji”, „Wypalenie liderów organizacji”, „Konflikty w środowisku organizacji pozarządowych”, „Konflikty w lokalnej społeczności”, „Zbyt częste kontrole administracji publicznej”, „Zbyt duża konkurencja ze strony innych organizacji pozarządowych”, „Niezrozumiałe zasady współpracy z administracją publiczną”, „Brak czasu na prowadzenie działalności/rozliczanie projektów”, „Niedostosowanie konkursów do potrzeb organizacji/lokalnych społeczności” oraz „Inna odpowiedź”.
2. „Jakie są potrzeby Pana/Pani organizacji?” – pytanie półotwarte wielokrotnego wyboru z katalogiem odpowiedzi: „Pozyskanie wkładu własnego do projektu”,

- „Sprzęt/pomieszczenia niezbędne do działalności organizacji”, „Wprowadzenie nowych usług, czy produktów”, „Autopromocja, reklama działań”, „Podniesienie kwalifikacji członków organizacji” oraz „Inna odpowiedź”.
3. „Jak ocenia Pan/Pani działalność swojej organizacji w bieżącym roku?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru ze skalą liniową o wartościach od 1 do 5, gdzie „1” oznacza „Bardzo źle”, „5” zaś – „Bardzo dobrze”.
 4. „Z jakimi partnerami współpracuje Pana/Pani organizacja?” – pytanie zamknięte wielokrotnego wyboru z katalogiem odpowiedzi „Inne organizacje pozarządowe”, „Lokalna społeczność”, „Samorząd lokalny (urząd miasta, urząd gminy)”, „Media”, „Szkoły, przedszkola”, „Instytucje kultury”, „Firmy prywatne”, „Starostwo powiatowe”, „Urząd Marszałkowski”, „Urząd Wojewódzki”, „Partia polityczna”, „Podmioty wyznaniowe”, „Ruchy społeczne”, „Rząd, ministerstwa, jednostki publicznej administracji centralne”, „Urząd pracy”, „Instytucje pomocy społecznej” oraz „Jednostki służby zdrowia”.
 5. „Jak ocenia Pan/Pani siłę swojej społeczności lokalnej?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru ze skalą liniową o wartościach od 1 do 10, gdzie „1” oznacza „Bardzo słaba”, „10” zaś – „Bardzo mocna”.
 6. „Jak ocenia Pan/Pani zaangażowanie mieszkańców swojej społeczności lokalnej?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru ze skalą liniową o wartościach od 1 do 10, gdzie „1” oznacza „Bardzo słabe”, „10” zaś – „Bardzo mocne”.

Sekcja trzecia zawiera 17 pytań:

1. „Skąd dowiedział/a się Pan/Pani o działaniach realizowanych w ramach Programu Społecznik na lata 2019-2021?” – pytanie półotwarte wielokrotnego wyboru z odpowiedziami „Strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego”, „Strona internetowa Koszalińskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.”, „Profil społecznościowy”, „Informacje w prasie”, „Informacje uzyskane w lokalnych instytucjach (samorząd, ośrodek pomocy społecznej itp.)”, „Znajomi” oraz „Inna odpowiedź”,
2. „Czy uważa Pan/Pani, że wybrane kanały informacji są skuteczne?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „Tak”, „Nie” oraz „Nie wiem”.

3. „Czy udzielona kwota mikrodotacji/regionalnej inicjatywy obywatelskiej jest wystarczająca?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „Tak” i „Nie”.
4. „Ile powinna wynieść maksymalna kwota mikrodotacji/inicjatywy obywatelskiej?” – pytanie otwarte bez limitu znaków.
5. „Jak Pan/Pani ocenia pracę personelu zarządzającego Programem Społecznik 2019-2021 (Koordynator, Asystent Koordynatora, Facylitator)?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru ze skalą liniową o wartościach od 1 do 5, gdzie „1” oznacza „Bardzo źle”, „5” zaś – „Bardzo dobrze”.
6. „Jakie są przyczyny takiej oceny personelu zarządzającego Programem Społecznik 2019-2021?” – pytanie otwarte z limitem do 300 znaków.
7. „Jak Pan/Pani ocenia pracę Animatora Lokalnego Programu Społecznik 2019-2021?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru ze skalą liniową o wartościach od 1 do 5, gdzie „1” oznacza „Bardzo źle”, „5” zaś – „Bardzo dobrze”.
8. „Jakie są przyczyny takiej oceny Animatorów Lokalnych Programu Społecznik 2019-2021?” – pytanie otwarte z limitem do 300 znaków.
9. „Czy sposób oceny formalnej i merytorycznej wniosków o przyznanie mikrodotacji lub dofinansowanie inicjatywy obywatelskiej jest przejrzysty?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru ze skalą liniową o wartościach od 1 do 5, gdzie „1” oznacza „Nie, zdecydowanie nie jest przejrzysty”, „5” zaś – „Tak, zdecydowanie jest przejrzysty”.
10. „Jakie zmiany powinny nastąpić w sposobie oceny formalnej i merytorycznej wniosków o przyznanie mikrodotacji lub dofinansowanie regionalnej inicjatywy obywatelskiej?” – pytanie otwarte z limitem do 300 znaków.
11. „Liczba złożonych wniosków w ramach I filaru (Mikrodotacje)” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z katalogiem odpowiedzi „0”, „1”, „2”, „3”, „4” oraz „5 i więcej”.
12. „Liczba złożonych wniosków w ramach II filaru (Regionalne Inicjatywy Obywatelskie)” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z katalogiem odpowiedzi „0”, „1”, „2”, „3”, „4” oraz „5 i więcej”.

13. „Liczba wniosków, które otrzymały dofinansowanie w ramach I filaru (Mikrodotacje)” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „0”, „1”, „2”, „3”, „4” oraz „5 i więcej”.
14. „Liczba wniosków, które otrzymały dofinansowanie w ramach II filaru (Regionalne Inicjatywy Obywatelskie)” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „0”, „1”, „2”, „3” oraz „4”.
15. „Czy organizacja będzie składać wnioski o przyznanie mikrodotacji lub wsparcie inicjatywy obywatelskiej w następnych latach?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „Tak”, „Nie” oraz „Może”.
16. „Czy zasady formalno-proceduralne są proste i jasne (np. związane ze złożeniem sprawozdania i/lub wniosku)?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru ze skalą liniową o wartościach od 1 do 5, gdzie „1” oznacza „Nie, zdecydowanie nie są proste i jasne”, „5” zaś – „Tak, zdecydowanie są proste i jasne”.
17. „Jakie zmiany wymogów formalno-proceduralnych proponuje Pan/Pani?” – pytanie otwarte z limitem do 300 znaków.

Ostatnia sekcja – metryczka – zawiera 22 pozycje:

1. „Nazwa organizacji” – pytanie otwarte z limitem do 300 znaków.
2. „Siedziba organizacji” – pytanie otwarte bez limitu znaków.
3. „Typ organizacji” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z katalogiem odpowiedzi „Stowarzyszenie zwykłe”, „Stowarzyszenie zarejestrowane w KRS”, „Podmiot wyznaniowy”, „Koło rolnicze”, „Związek stowarzyszeń”, „Ochotnicza straż pożarna”, „Klub sportowy”, „Ochotnicze pogotowie ratunkowe”, „Spółka non-profit”, „Spółdzielnia socjalna”, „Zakład aktywizacji zawodowej”, „Warsztat terapii zajęciowej”, „Stowarzyszenie ogrodowe”, „Koło gospodyń wiejskich”.
4. „Rok rozpoczęcia działalności” – pytanie otwarte z ograniczeniem możliwości odpowiedzi do liczb całkowitych.
5. „Ilość członków organizacji” – pytanie otwarte z ograniczeniem możliwości odpowiedzi do liczb całkowitych.
6. „Ilość członków organizacji będących kobietami” – pytanie otwarte z ograniczeniem możliwości odpowiedzi do liczb całkowitych.
7. „Ilość aktywnych członków organizacji” – pytanie otwarte z ograniczeniem możliwości odpowiedzi do liczb całkowitych.

8. „Ilość aktywnych członków organizacji będących kobietami” – pytanie otwarte z ograniczeniem możliwości odpowiedzi do liczb całkowitych.
9. „Jaki jest dominujący obszar działalności prowadzonej przez organizację?” – pytanie półotwarte jednokrotnego wyboru z katalogiem odpowiedzi „Sport, turystyka, rekreacja, hobby”, „Kultura, sztuka”, „Edukacja i wychowanie”, „Ochrona zdrowia”, „Usługi socjalne, pomoc społeczna”, „Rozwój lokalny” oraz „Inna odpowiedź”.
10. „Jaki jest zasięg prowadzonej działalności?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „Bezpośrednie otoczenie”, „Gmina”, „Powiat”, „Województwo”, „Polska” oraz „Inne kraje”.
11. „Kto jest odbiorcą działalności organizacji pozarządowej?” – pytanie półotwarte jednokrotnego wyboru z katalogiem odpowiedzi „Dzieci lub młodzież”, „Mieszkańcy okolicy, lokalna społeczność”, „Seniorzy”, „Chorzy, osoby z niepełnosprawnością”, „Organizacje lub instytucje” oraz „Inna odpowiedź”.
12. „Czy podmiot posiada status organizacji pożytku publicznego?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „Tak” i „Nie”.
13. „Czy organizacja prowadzi działalność gospodarczą?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „Tak” i „Nie”.
14. „Czy organizacja prowadzi odpłatną działalność pożytku publicznego?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „Tak” i „Nie”.
15. „Ile wyniósł przychód organizacji pozarządowej w poprzednim roku obrotowym?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „do 1 tys. zł”, „1-10 tys. zł”, „10-100 tys. zł”, „100 tys. zł – 1 mln zł” oraz „Powyżej 1 mln zł”.
16. „Jakie są źródła finansowania działalności organizacji?” – pytanie półotwarte wielokrotnego wyboru z odpowiedziami „Krajowe środki publiczne (np. dotacje)”, „Składki członkowskie”, „Filantropia indywidualna i instytucjonalna, fundraising”, „1% podatku”, „Działalność odpłatna/gospodarcza”, „Własny majątek”, „Wsparcie innych organizacji pozarządowych”, „Zagraniczne środki publiczne (np. dofinansowania z Unii Europejskiej)” oraz „Inna odpowiedź”.
17. „Czy organizacja korzysta z pracy wolontariuszy (umowa/porozumienie wolontariackie)?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „Tak” i „Nie”.

18. „Ilu w ciągu roku przeciętnie wolontariuszy organizacja angażuje w swoją działalność (jeśli dotyczy)?” – pytanie otwarte z ograniczeniem możliwości odpowiedzi do liczb całkowitych.
19. „Czy organizacja zatrudnia pracowników w oparciu o Kodeks Pracy?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „Tak” i „Nie”.
20. „Ilu pracowników zatrudnia organizacja (jeśli dotyczy)?” – pytanie otwarte z ograniczeniem możliwości odpowiedzi do liczb całkowitych.
21. „Czy organizacja planuje w ciągu najbliższego roku podjąć działania rozwojowe?” – pytanie zamknięte jednokrotnego wyboru z odpowiedziami „Tak” i „Nie”.
22. „W jakim zakresie organizacja planuje rozwój?” – pytanie zamknięte wielokrotnego wyboru z katalogiem odpowiedzi „Zwiększenie wartości środków pozyskiwanych z działalności odpłatnej”, „Uruchomienie działalności odpłatnej”, „Uruchomienie działalności gospodarczej”, „Zwiększenie wartości środków pozyskiwanych z działalności nieodpłatnej”, „Zwiększenie wartości środków pozyskiwanych z działalności gospodarczej”, „Wprowadzenie nowych usług/produktów”, „Rozszerzenie zakresu prowadzonej działalności”, „Skorzystanie ze zwrotnych środków finansowych (kredyty, pożyczki itp.)”, „Skorzystanie z bezzwrotnych środków finansowych (dotacje, dofinansowania itp.)”, „Zatrudnienie pracowników” oraz „Inne”.

Ankieta składa się 45 pytań, w tym 6 – półotwartych, 25 – zamkniętych oraz 14 – otwartych. Dokładna ich charakterystyka obejmuje 4 pytania półotwarte wielokrotnego wyboru, 7 pytań zamkniętych jednokrotnego wyboru ze skalą liniową, 2 pytania zamknięte wielokrotnego wyboru, 16 pytań zamkniętych jednokrotnego wyboru, 1 pytanie otwarte bez limitu znaków, 6 pytań otwartych z limitem znaków, 7 pytań otwartych z ograniczeniem możliwości odpowiedzi do liczb całkowitych oraz 2 pytania półotwarte jednokrotnego wyboru. Sekcje o nazwach „Pytania ogólne” oraz „Metryczka” powiązane z celem PG, część „pytania dotyczące Programu Społecznik 2019-2021” zaś – z celem DG.

Drugim narzędziem badawczym jest program Microsoft Excel, który posłużył do statystycznej analizy ilościowej określonych wcześniej źródeł danych oraz wizualizacji wyników.

Wyniki badań ankietowych wraz z ich opisem oraz przedstawieniem graficznym

Niniejszy podrozdział zawiera opis słowny wyników badania, tj. zbiorcze podsumowanie odpowiedzi na pytania ankietowe wraz z wyszczególnieniem wybranych zależności⁹. Dla większości pytań przygotowano również przedstawienie graficzne w postaci wykresów kołowych oraz słupkowych grupowanych, które uwzględniają podział odpowiedzi na kategorie „Ogółem”, „2019 rok” i „2020 rok”¹⁰.

Do najczęstszych problemów, z jakimi borykają się organizacje pozarządowe w województwie zachodniopomorskim, należą: brak lub zbyt mało funduszy na działalność czy rozwój organizacji (72,4% wszystkich odpowiedzi), niewystarczający zasób sprzętu, pomieszczeń, infrastruktury na działalność (48,6%), brak albo niewielka liczba osób gotowych do aktywności społecznej (37,7%), biurokracja administracji publicznej (28,3%) oraz brak czasu na prowadzenie działalności, rozliczanie projektów (23,3%).

Wśród najważniejszych potrzeb organizacji wskazanych przez respondentów są: pozyskanie wkładu własnego do projektu (57,6% wszystkich odpowiedzi), pozyskanie sprzętu lub pomieszczeń do działalności (55,8%) oraz podniesienie kwalifikacji członków organizacji (34,8%).

Przedstawiciele organizacji III sektora w województwie zachodniopomorskim oceniają dobrze lub bardzo dobrze działalność swoich organizacji w bieżącym roku (80% wszystkich odpowiedzi).

Organizacje pozarządowe najchętniej współpracują z lokalną społecznością (86,5% wszystkich odpowiedzi), samorządem lokalnym (82%), innymi organizacjami pozarządowymi (66,3%), szkołami i przedszkolami (54%), urzędem marszałkowskim (49,1%), instytucjami kultury (41%), prywatnymi firmami (38%), mediami (35%) oraz starostwem powiatowym (32,4%).

⁹ Odnosząc poniższe wyniki do sytuacji wszystkich organizacji III sektora województwa zachodniopomorskiego, należy pamiętać, że błąd maksymalny wynosi +/- 4%.

¹⁰ Warto mieć na uwadze fakt, iż wyników rocznych nie należy porównywać wprost, gdyż liczebność próby w poszczególnych latach jest różna. W 2019 r. wyniosła 353, zaś w 2020 r. – 262.

Respondenci na pytanie o siłę swojej społeczności lokalnej wybierali najczęściej wartości od 5 do 8 (73% wszystkich odpowiedzi), w kwestii jej zaangażowania zaś – od 4 do 8 (79%).

Wśród najczęściej wybieranych kanałów informacji znalazły się: strona internetowa urzędu marszałkowskiego (45,2% wszystkich odpowiedzi) i Koszalińskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. (44,1%) oraz oficjalny profil w mediach społecznościowych (43,7%). Respondenci w przeważającej większości uważają, że dostępne sposoby informowania o Programie Społecznik na lata 2019-2021 są skuteczne (90,1% odpowiedzi „Tak”).

59,8% ankietowanych sądzi, że maksymalne kwoty dofinansowania mikrodotacji oraz regionalnej inicjatywy obywatelskiej są wystarczające. Niemniej jednak w pytaniu „Ile powinna wynieść maksymalna kwota mikrodotacji/inicjatywy obywatelskiej?” respondenci udzielili 319 odpowiedzi (52% wszystkich ankietowanych), najczęściej wskazując kwotę 10 000 zł¹¹.

Zdecydowana większość badanych dobrze lub bardzo dobrze ocenia pracę personelu zarządzającego Programem Społecznik na lata 2019-2021 (92% wszystkich odpowiedzi). Niemal równie dobry wynik uzyskała praca animatorów lokalnych – różnica tutaj wynosi 2 punkty procentowe. Respondenci wyrażali zadowolenie, wskazując na profesjonalizm personelu projektu, jego dostępność, otwartość oraz dobrą i szybką komunikację za pomocą różnych kanałów informacyjnych. Niekiedy natomiast wskazywali na niespójność oceny projektów, niejasne zapisy regulaminów konkursowych oraz niedostatek kontaktu bezpośredniego.

84% badanych wskazało ocenę „4” oraz „5” dla pytania „Czy sposób oceny formalnej i merytorycznej wniosków o przyznanie mikrodotacji lub dofinansowanie inicjatywy obywatelskiej jest przejrzysty?”. Niemniej jednak wśród słabości procesu ewaluacji wniosków o dofinansowanie wymieniano – przede wszystkim – brak szczegółowej informacji zwrotnej o wyniku oceny merytorycznej oferty (również w charakterze uzasadnienia), która zawierałaby wskazanie mocnych i słabych stron wniosku oraz duży stopień subiektywności przejawiający się na przykład w znaczących rozbieżnościach sumy punktów przyznanych przez poszczególnych oceniających. Ponadto ankietowani wskazywali na trudności w dostępie do karty oceny, brak

¹¹ Średnia arytmetyczna dla tego zbioru odpowiedzi wyniosła 11006,27 zł, mediana – 10 000 zł – wartość maksymalna – 50 000 zł – wartość minimalna zaś – 3 000 zł.

bieżącej informacji o liczbie głosów oddanych na poszczególne regionalne inicjatywy obywatelskie oraz kłopotliwość zakwalifikowania działania do kategorii zadań województwa. Niektórzy badani proponują także zmianę systemu punktowania z grupy skal punktowych na kryteria spełniania (z odpowiedziami „Tak” i „Nie” na wzór oceny formalnej) oraz zauważają, że uzyskanie minimalnej liczby głosów w głosowaniu na regionalne inicjatywy obywatelskie napotyka trudności w postaci niechęci do udostępnienia danych osobowych przez głosujących czy spadek aktywności w okresie wakacyjnym. Pojawiają się także postulaty uwzględnienia w ocenie wniosków rzeczywistej działalności wnioskodawcy oraz utworzenia procedury odwołania się od wyniku oceny merytorycznej. Zwrócono także uwagę, iż sposób głosowania na regionalne inicjatywy obywatelskie może wykluczać niektóre grupy osób, np. seniorów, skoro odbywa się wyłącznie na platformie internetowej.

W przeważającej większości badane podmioty złożyły do 2 wniosków w filarze mikrodotacji. Dla filaru regionalnych inicjatyw obywatelskich natomiast – 1.

Przeważająca większość (85,9%) respondentów deklaruje chęć udziału w Programie Społecznik w następnych latach.

87% badanych uważa, że zasady formalno-proceduralne związane – na przykład – ze złożeniem wniosku, czy sprawozdania z realizacji projektu są proste i jasne. Niemniej jednak ankietowani postulowali przede wszystkim uproszczenie procedur formalnych oraz zmniejszenie liczby wymaganych dokumentów. Ponadto pojawiły się także odpowiedzi dotyczące zwiększenia limitu znaków w częściach opisowych sprawozdania i wniosku, możliwości wgrywania kilku plików naraz w systemie www.witkac.pl, utworzenia bazy podmiotów, które po raz kolejny biorą udział w konkursie tak, by usunąć konieczność ponownego wysyłania dokumentów statutowych organizacji, dłuższy termin na rozliczenie dotacji, określenia szczegółowego katalogu kosztów kwalifikowanych, sporządzenie instrukcji wypełniania sprawozdania, wprowadzenie możliwości elektronicznego podpisywania umowy oraz złożenia wniosku z pomocą profilu zaufanego, większej elastyczności w przesuwaniu środków w ramach poszczególnych pozycji kosztorysu projektu, czy umożliwienia złożenia sprawozdania przed wcześniejszym zakończeniem projektu bez występowania o zgodę. Badani wskazywali również na żmudność rozliczenia wkładu własnego, głównie pracy wolontariuszy, oraz dosyć restrykcyjne podejście do

konieczności umieszczania określonych w regulaminie oznakowań na zakupionych przedmiotach.

Na podstawie przeprowadzonej analizy¹² określono zbiorcze wyniki stopnia urbanizacji gmin, na których terenie znajdują się siedziby badanych podmiotów. Ustalono, że na obszarze miast (Szczecina, Koszalina i Stargardu) funkcjonuje 111 badanych organizacji (21%). 149 zrzeszeń (29%) działa na terenie małych miast i przedmieść (np. w Szczecinku, Białogardzie, Choszczynie, Czaplinku, Darłowie, Domacynie, Drawsku Pomorskim, Goleniowa, Gryfic, Kamieniu Pomorskim, Kołobrzegu, Połczynie-Zdroju czy Wałczu), 258 zaś (50% odpowiedzi) – na terenach wiejskich.

W badaniu ankietowym wzięło udział 5 dużych grup podmiotów, tj. 337 stowarzyszeń zarejestrowanych w KRS-ie (54,8% odpowiedzi), 120 stowarzyszeń zwykłych (19,5%), 66 kół gospodyń wiejskich (10,7%), 39 klubów sportowych (6,3%) oraz 38 ochotniczych straży pożarnych (6,2%). Pozostałe 2,44% to inne typy organizacji pozarządowych (spółdzielnie socjalne, podmioty wyznaniowe, spółki non-profit itd.).

Analiza ilościowa pytania „Rok założenia działalności” wykazała istnienie stosunkowo dużej grupy nowych organizacji pozarządowych w województwie zachodniopomorskim. W badaniu wzięło udział 180 podmiotów, które rozpoczęły działalność nie wcześniej niż w 2017 roku, co stanowi aż 35% ogółu ankietowanych. Większość z nich spełnia definicję młodej organizacji pozarządowej.

Badane podmioty zrzeszają w sumie 61445 członków, w tym 37580 mężczyzn (61% wszystkich członków) i 23865 kobiet (39%). Spośród ogólnej liczby członków 32355 jest aktywnych (53%), w tym 11644 kobiet (36%) i 20711 mężczyzn (64%). 256 podmiotów zrzesz nie więcej niż 20 członków, co stanowi 49% badanych organizacji¹³. Respondenci przeciętnie angażują w roku do działalności podmiotu 15 wolontariuszy. W grupie badawczej zatrudnionych jest w sumie 1073, przy czym najczęściej

¹² Analiza polegała na ustaleniu stopnia urbanizacji gmin, na których terenie znajdują się siedziby badanych podmiotów w oparciu o opracowanie pt. „Województwo zachodniopomorskie. DEGURBA”. Publikacja jest dostępna pod adresem: http://instytutdoradztwa.com/wp-content/uploads/files/projekty-UE/centrum-rozwoju-kadr-mechatronicznych_RPZP.08.06.00-32-K134-17/Klasyfikacja-Degurba-zachodniopomorskie.pdf (dostęp z dnia 4 grudnia 2020 r.).

¹³ Dominanta dla zbioru członków badanych organizacji wynosi 15, mediana – 20, średnia arytmetyczna zaś – 118.

wybraną odpowiedzią dla pytania „Ilu pracowników zatrudnia organizacja (jeśli dotyczy)?” jest 0.

Respondenci wskazali dwa dominujące obszary prowadzonej przez organizacje działalności – sport, turystykę, rekreację, hobby (29,8% wszystkich odpowiedzi) oraz rozwój lokalny (21,6%). W kwestii jej zasięgu natomiast wybijają się trzy kategorie. 26,7% badanych wskazało gminę, 24,4% - powiat, 21,5% zaś – województwo.

W przeważającej liczbie przypadków odbiorcą działalności organizacji trzeciego sektora w województwie zachodniopomorskim są mieszkańcy okolicy oraz lokalna społeczność (61,5% wszystkich odpowiedzi).

69,3% badanych podmiotów nie posiada statusu organizacji pożytku publicznego. Zasadnicza większość z nich nie prowadzi także działalności gospodarczej (87,8% wszystkich odpowiedzi) oraz odpłatnej działalności pożytku publicznego (81,5%).

244 organizacje (39,7% wszystkich odpowiedzi) wskazały, że w poprzednim roku obrotowym uzyskały przychów w przedziale od 10 do 100 tys. zł, 135 (22%) – od 1 do 10 tys. zł, a 169 (27,5%) – do 1 tys. zł.

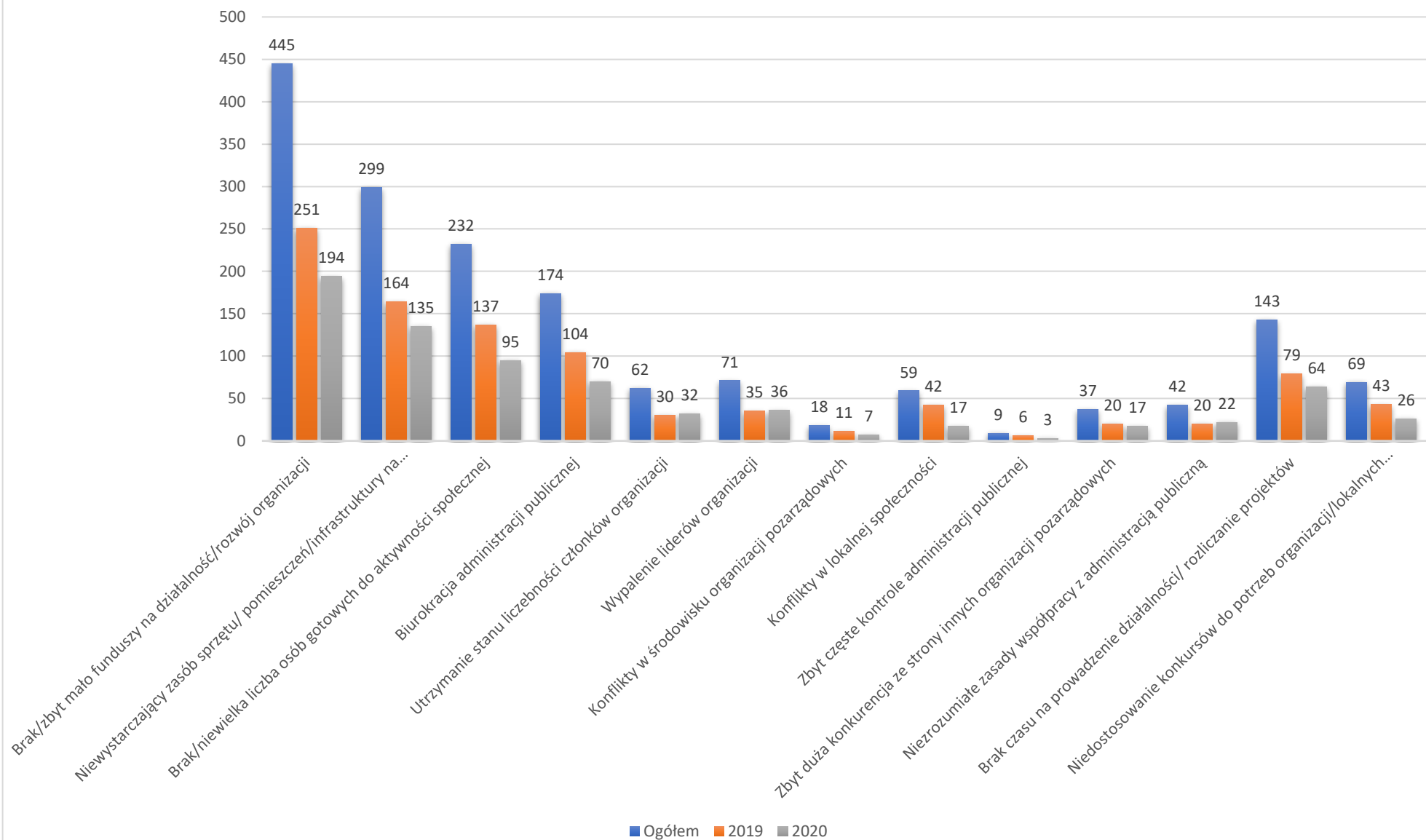
Wśród najbardziej popularnych źródeł finansowania działalności znajdują się krajowe środki publiczne, np. dotacje (77,6% wszystkich odpowiedzi), oraz składki członkowskie (69,9%).

Zasadnicza większość podmiotów korzysta z pracy wolontariuszy na podstawie umowy/porozumienia wolontariackiego (82,1% wszystkich odpowiedzi).

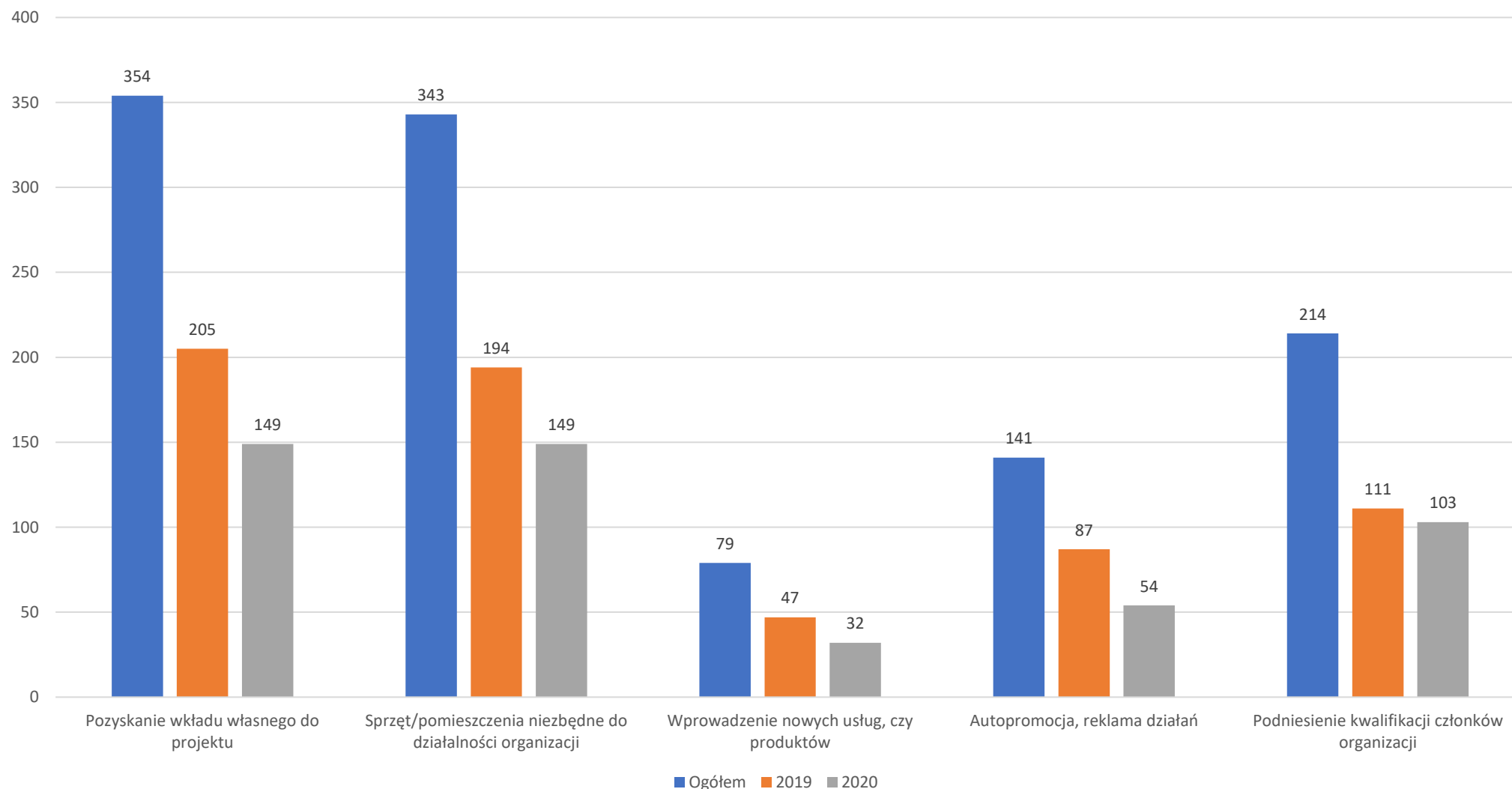
W 83,3% przypadków wskazano negatywną odpowiedź na pytanie o zatrudnianie przez podmiot pracowników w oparciu o Kodeks Pracy.

83,9% organizacji deklaruje zamiar podjęcia działań rozwojowych w następnych latach. Dominuje tutaj pięć kierunków: skorzystanie z bezzwrotnych środków finansowych, np. dotacji i dofinansowań (57,2% wszystkich odpowiedzi), rozszerzenie zakresu prowadzonej działalności (28,1%), zwiększenie wartości środków pozyskiwanych z działalności nieodpłatnej (21,3%), wprowadzenie nowych usług i produktów (19,5%) oraz zwiększenie wartości środków pozyskiwanych z działalności odpłatnej (17,7%).

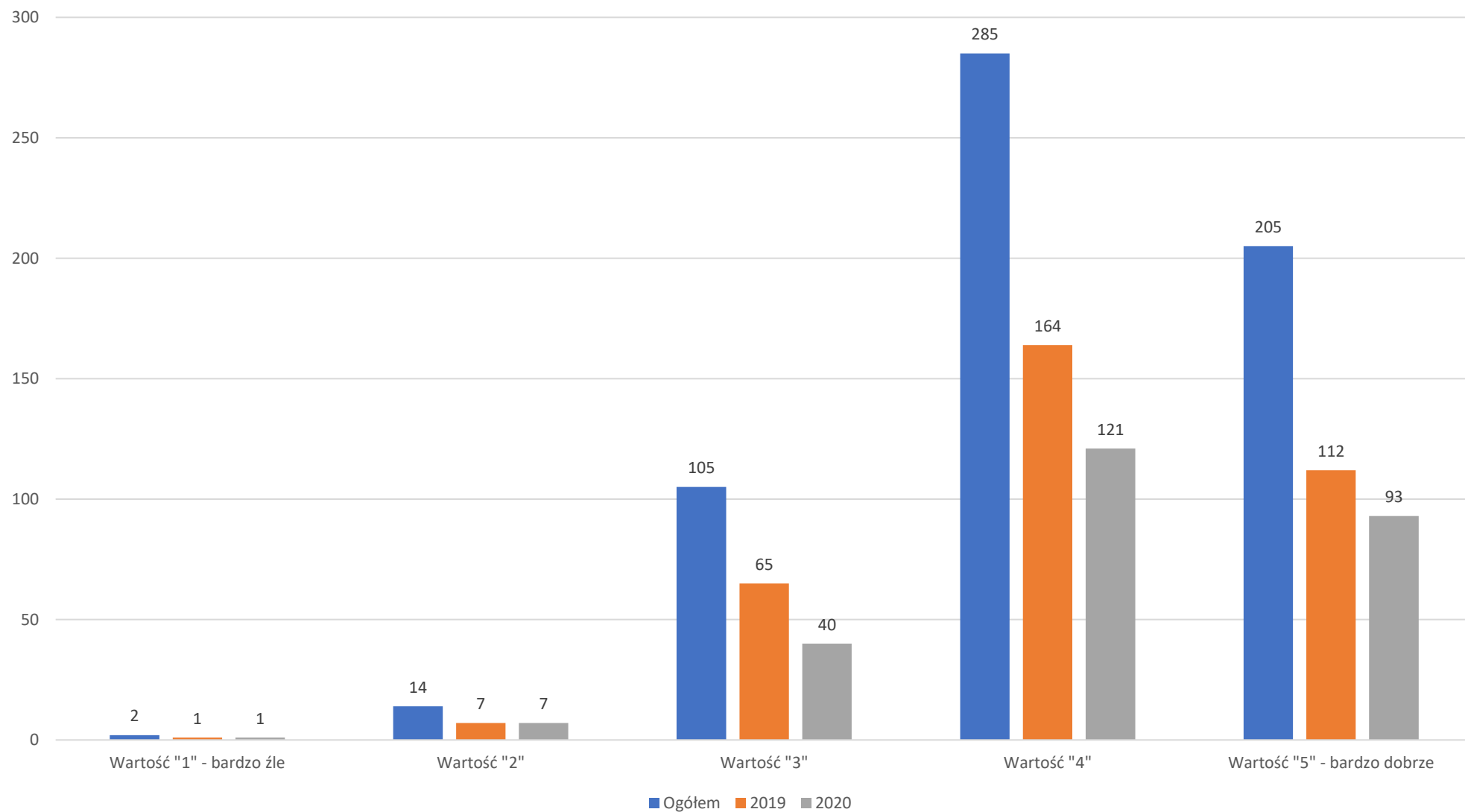
Z jakimi problemami boryka się reprezentowana przez Pana/Panią organizacja?

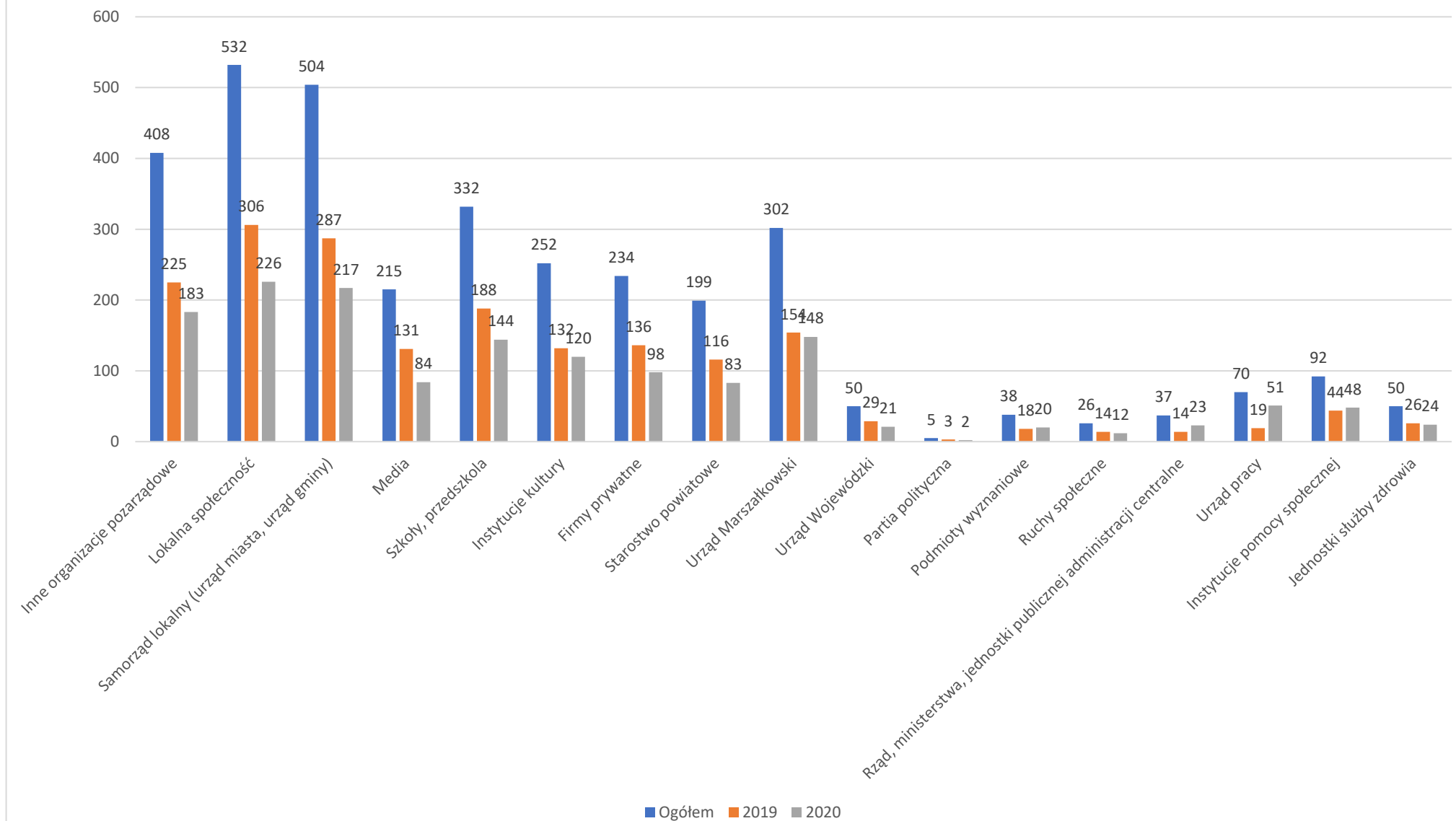
Jakie są potrzeby Pana/Pani organizacji?

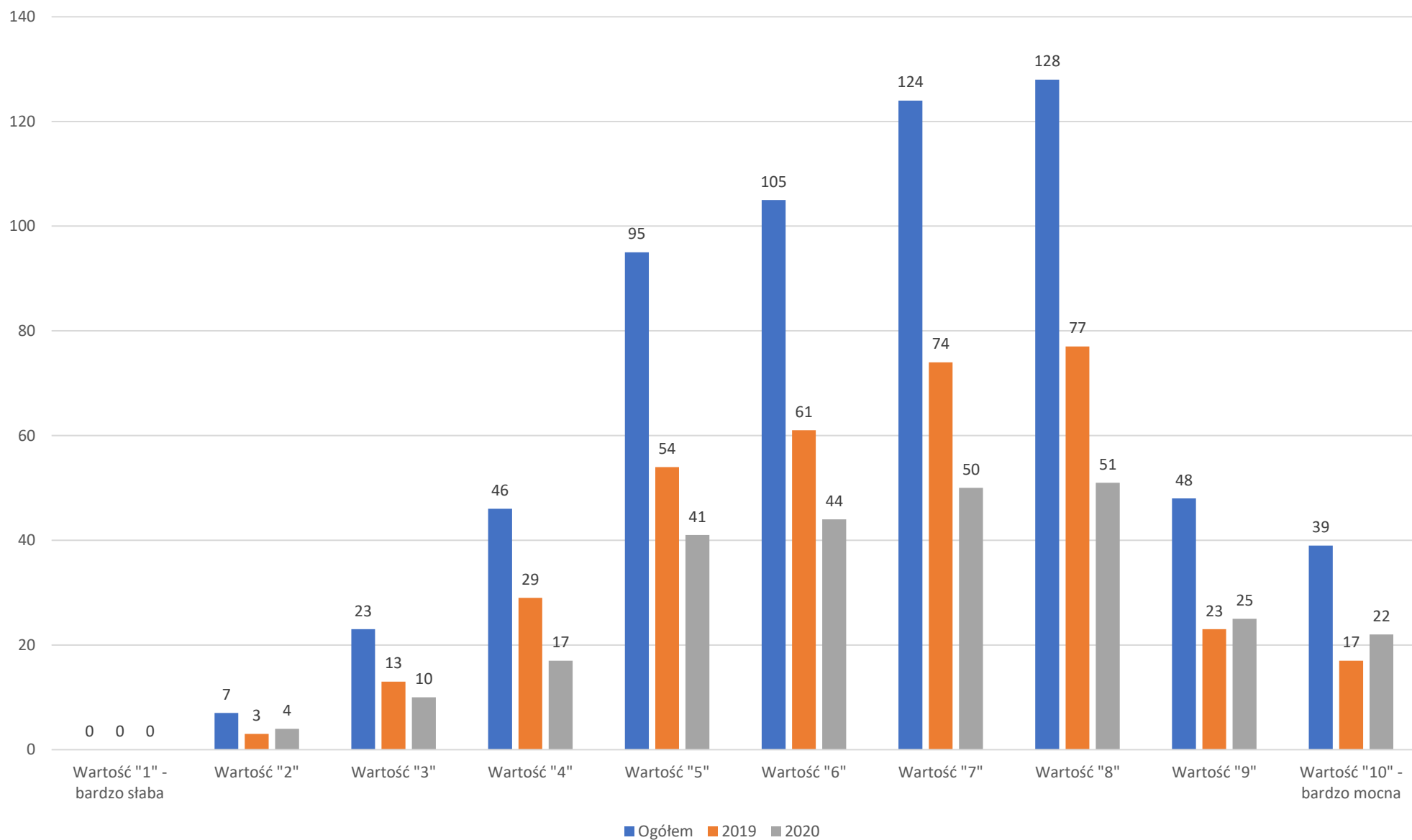
Jak ocenia Pan/Pani działalność swojej organizacji w bieżącym roku?

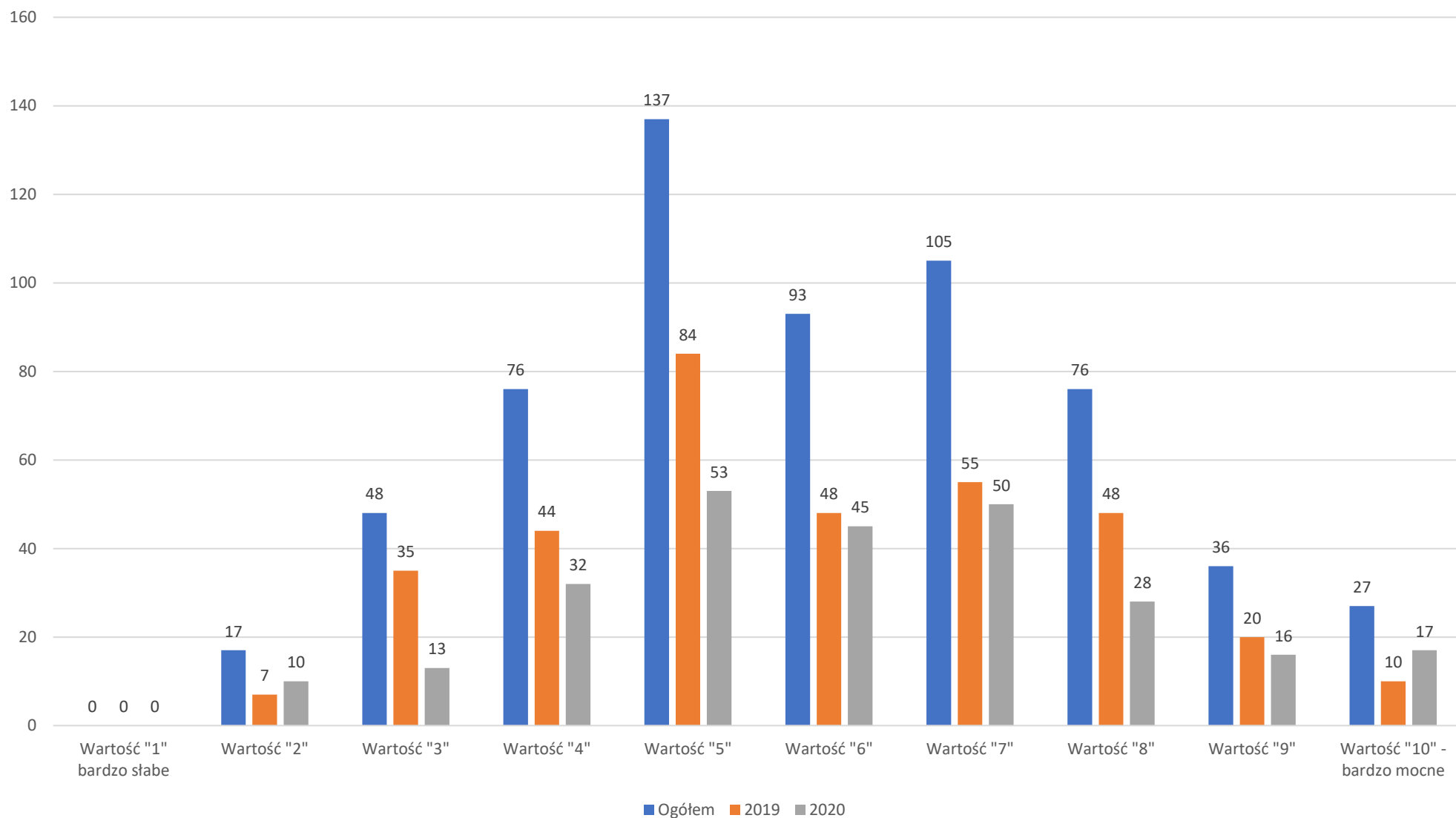
Z jakimi partnerami współpracuje Pana/Pani organizacja?

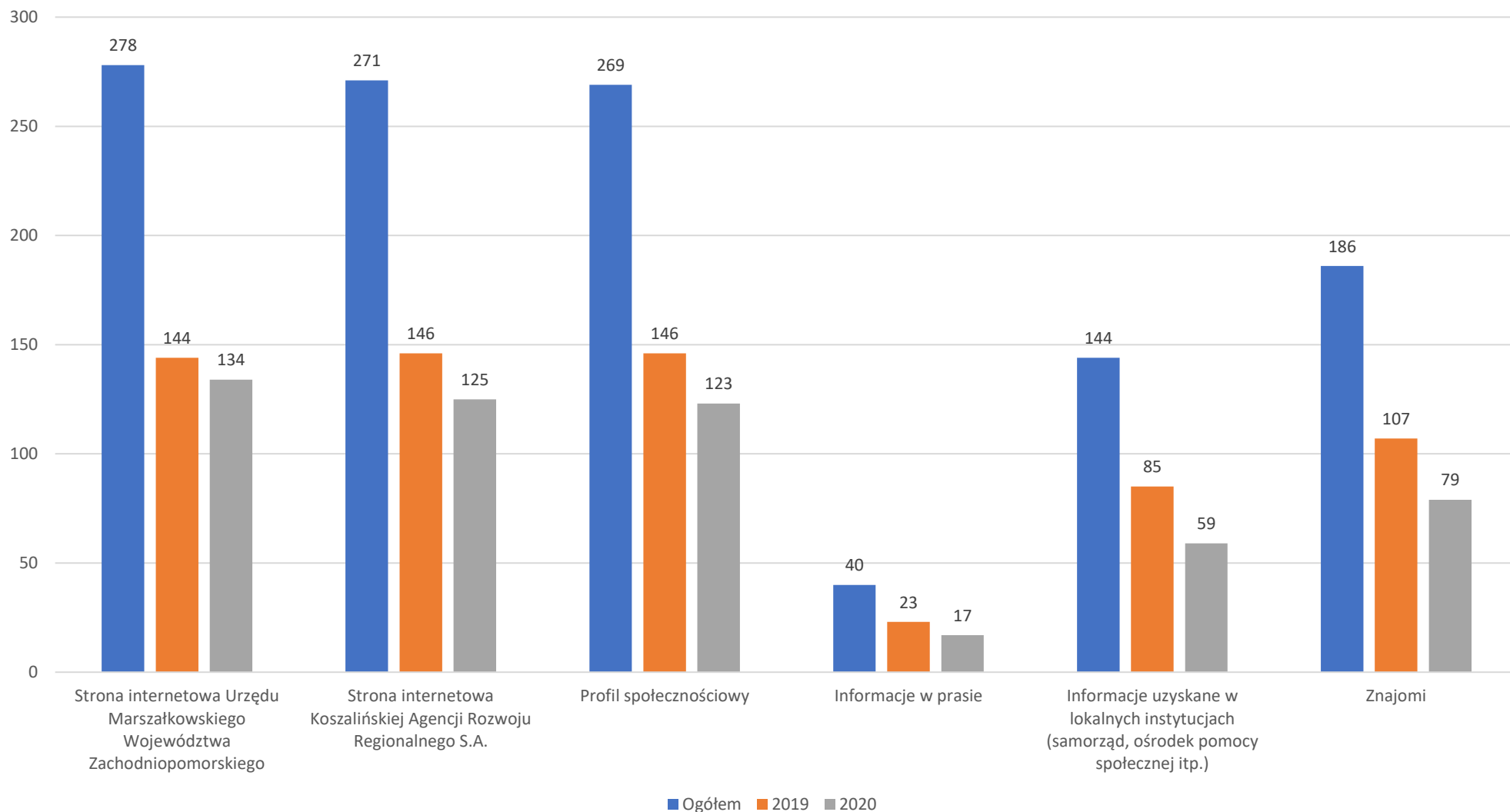
Jak ocenia Pan/Pani siłę swojej społeczności lokalnej?

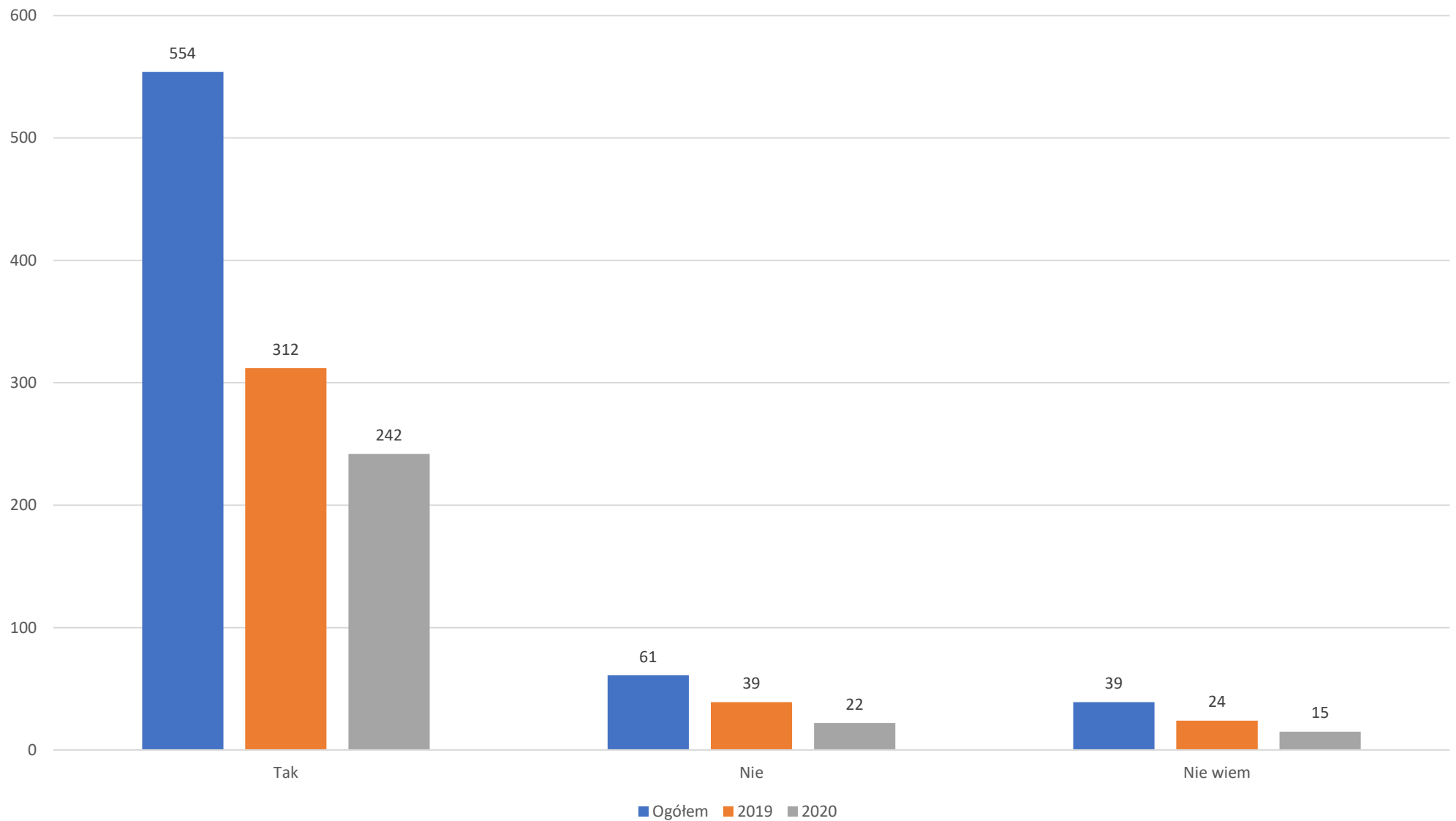
Jak ocenia Pan/Pani zaangażowanie mieszkańców swojej społeczności lokalnej?

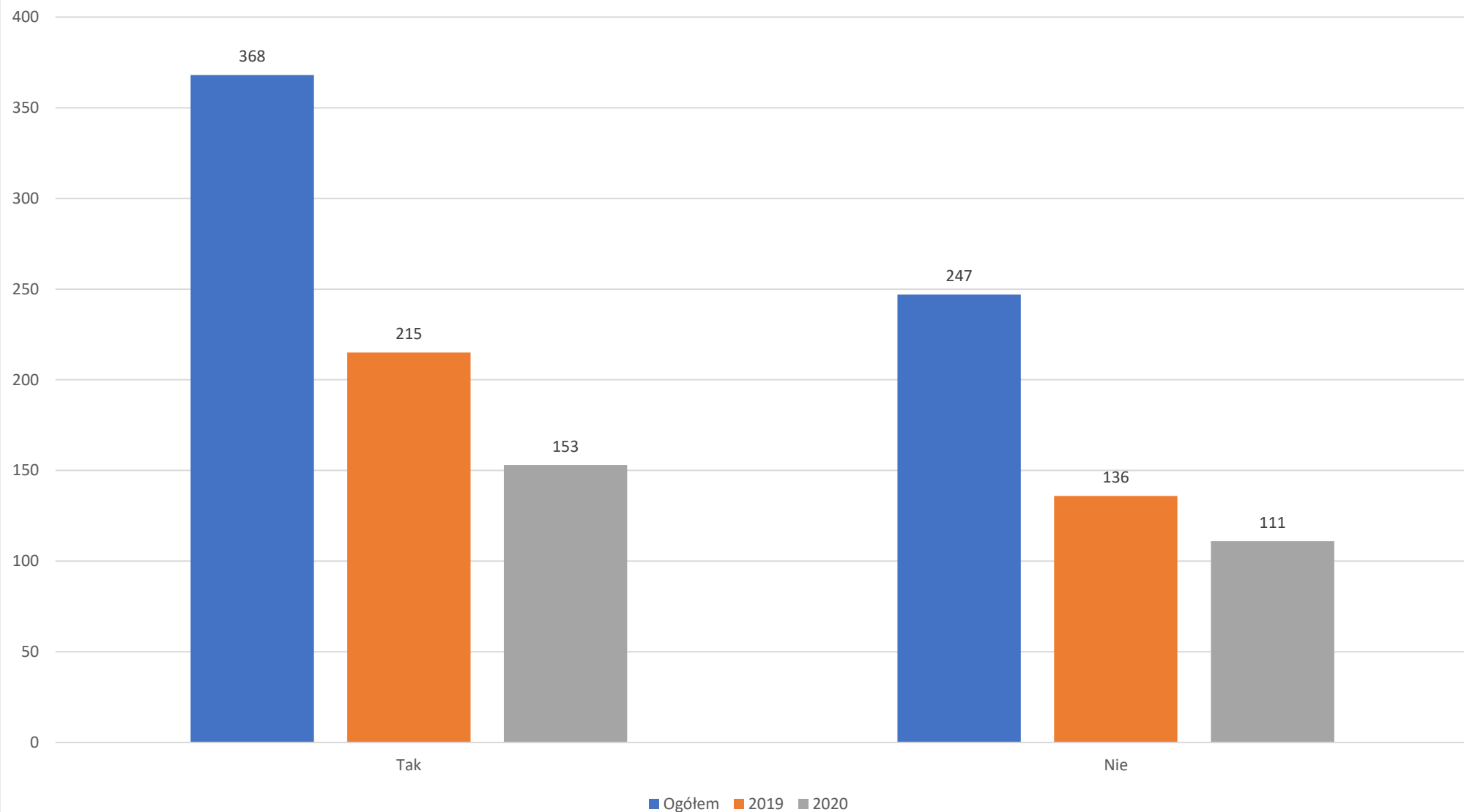
Skąd dowiedział/a się Pan/Pani o działaniach realizowanych w ramach Programu Społecznik na lata 2019-2021?

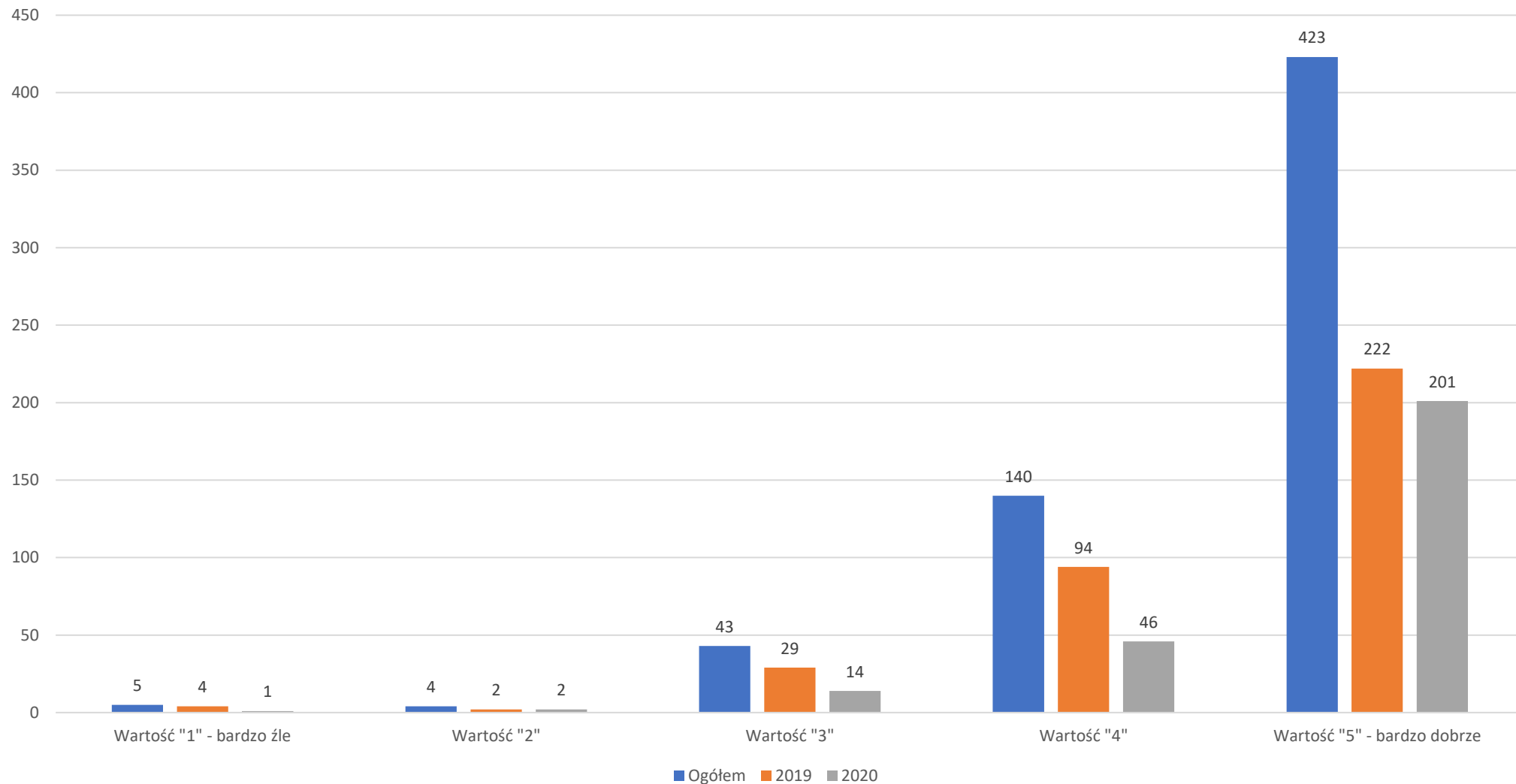
Czy uważa Pan/Pani, że wybrane kanały informacji są skuteczne?

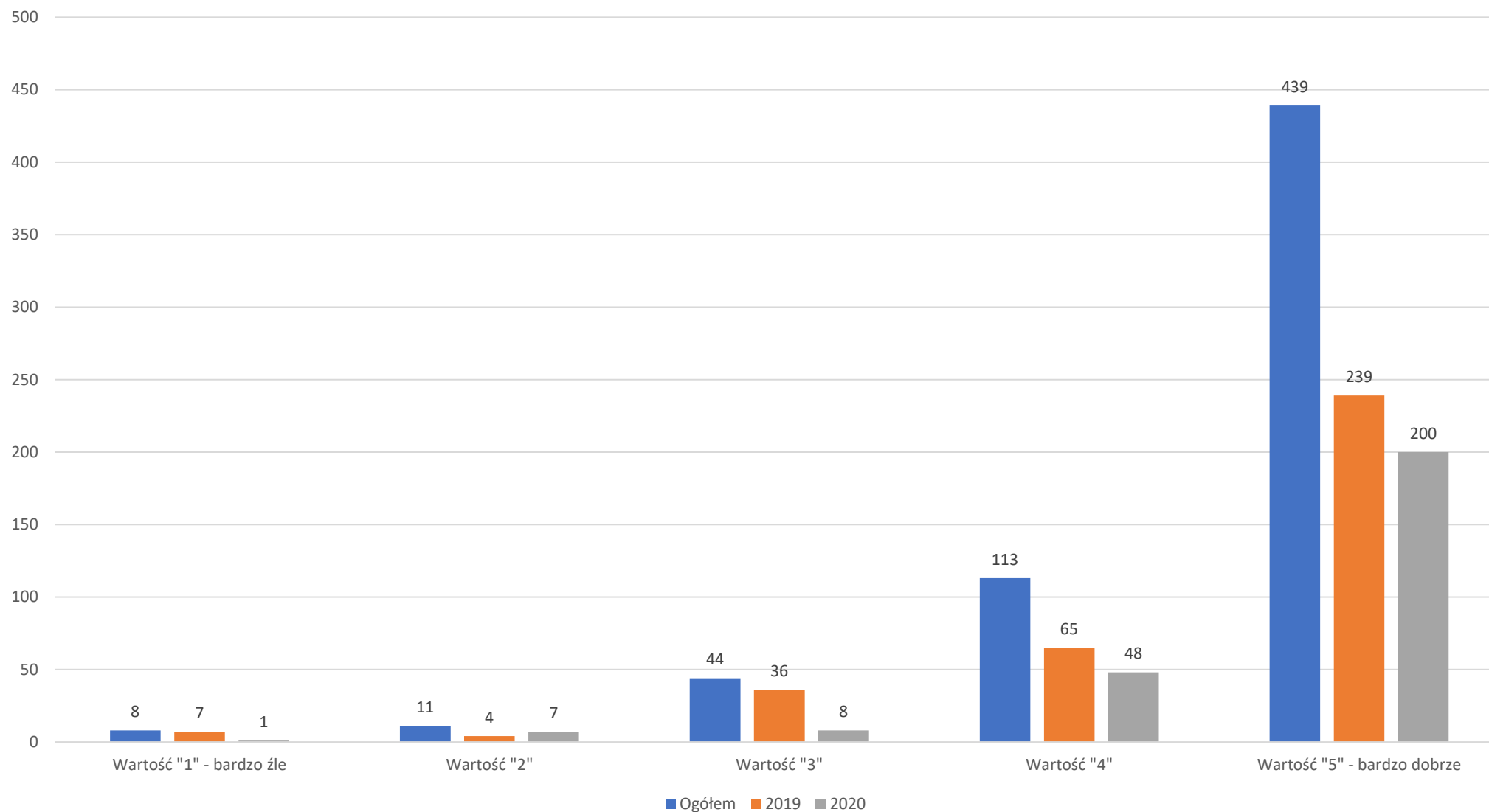
Czy udzielona kwota mikrodotacji/regionalnej inicjatywy obywatelskiej jest wystarczająca?

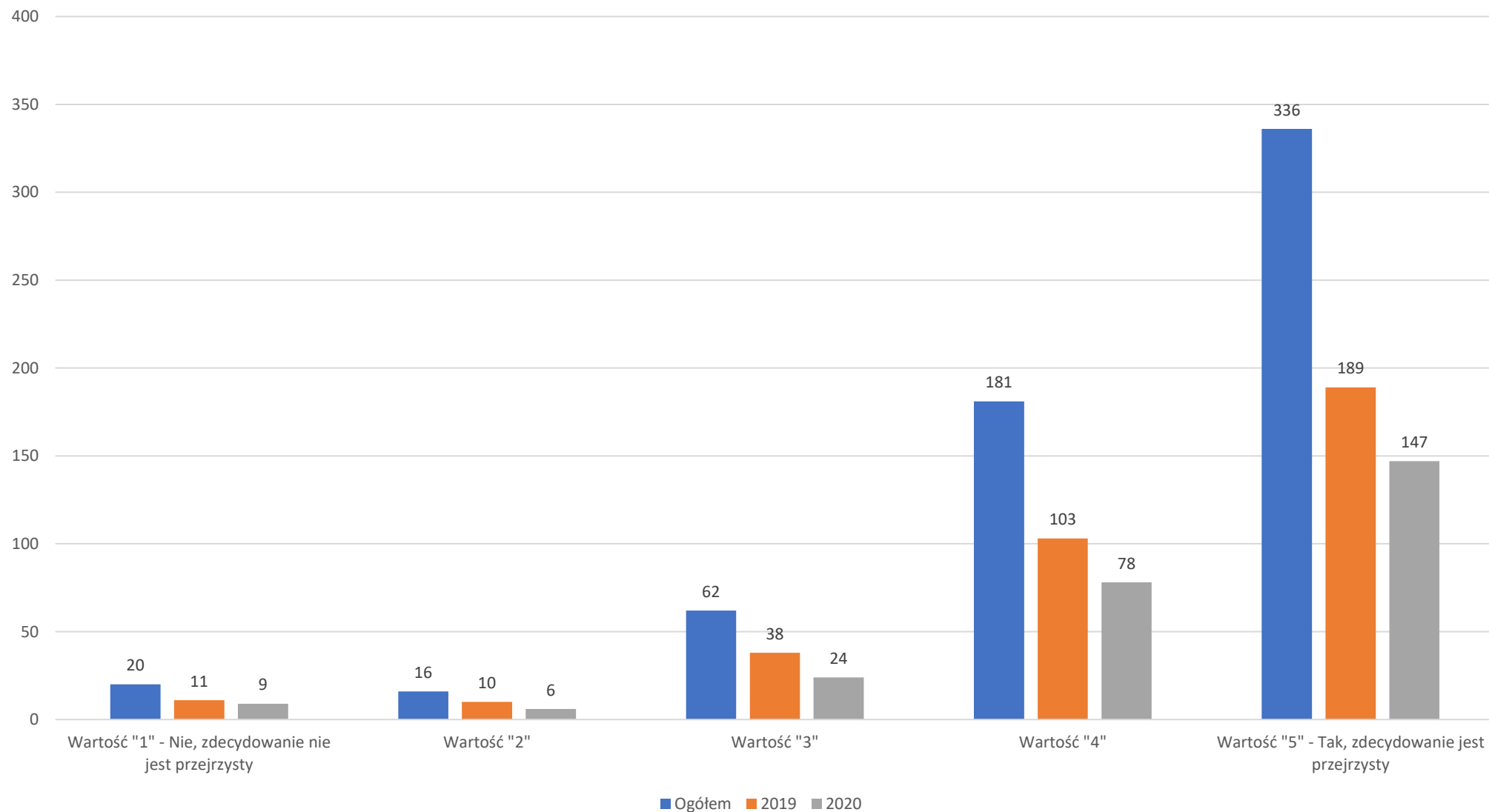
Jak Pan/Pani ocenia pracę personelu zarządzającego Programem Społecznik 2019-2021 (Koordynator, Asystent Koordynatora, Facylitator)?

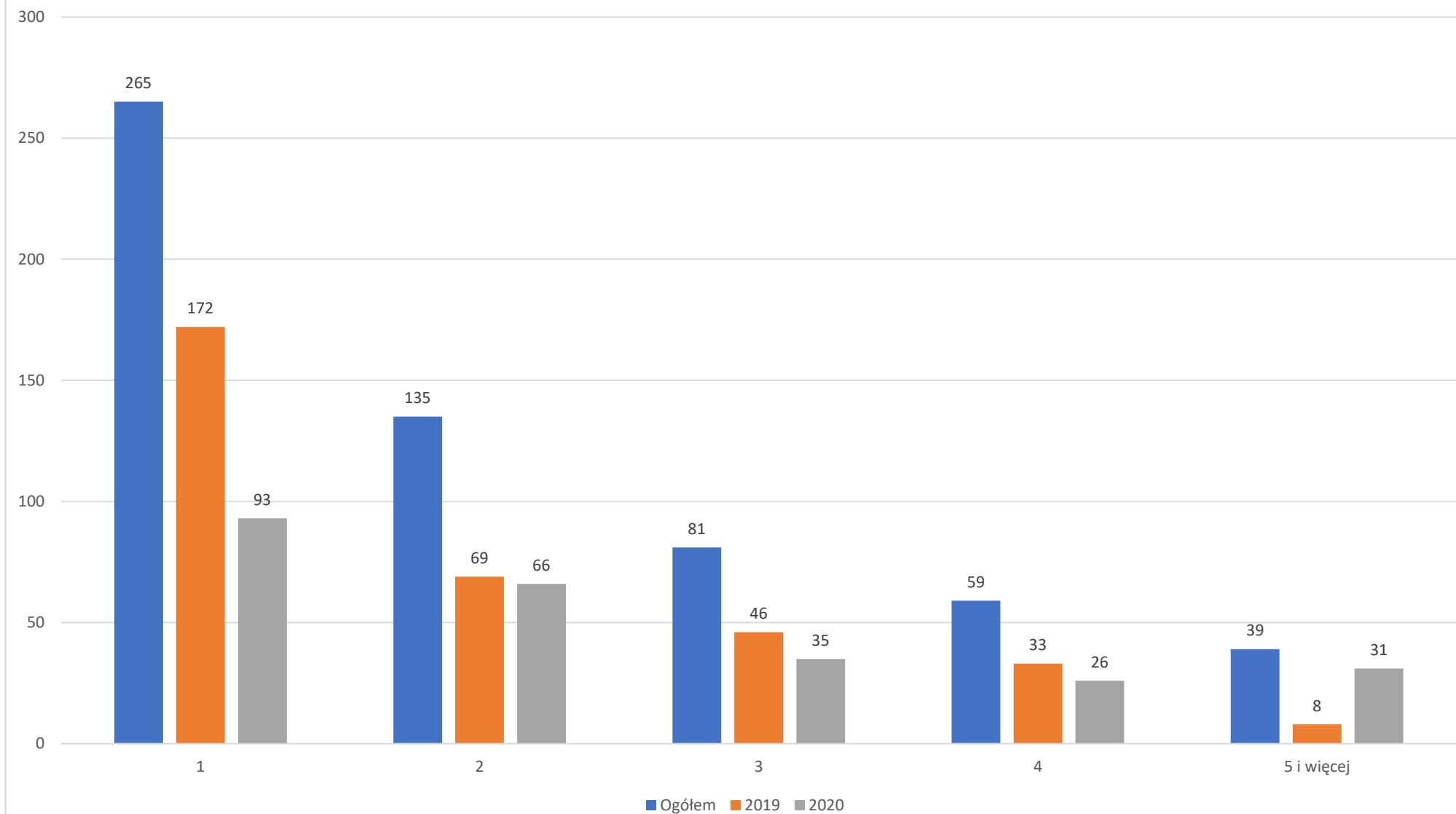
Jak Pan/Pani ocenia pracę Animatora Lokalnego Programu Społecznik 2019-2021?

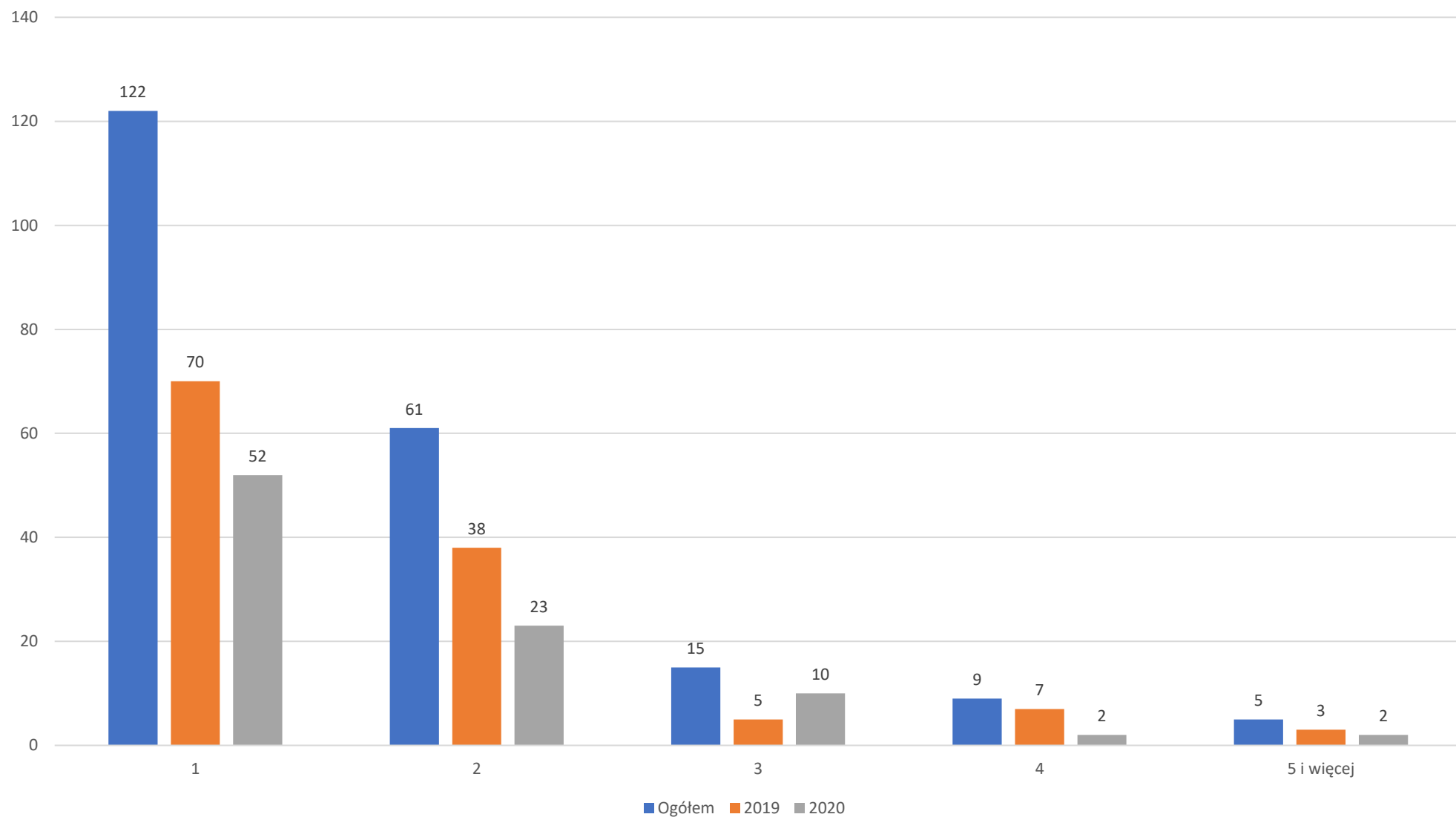
Czy sposób oceny formalnej i merytorycznej wniosków o przyznanie mikrodotacji lub dofinansowanie inicjatywy obywatelskiej jest przejrzysty?

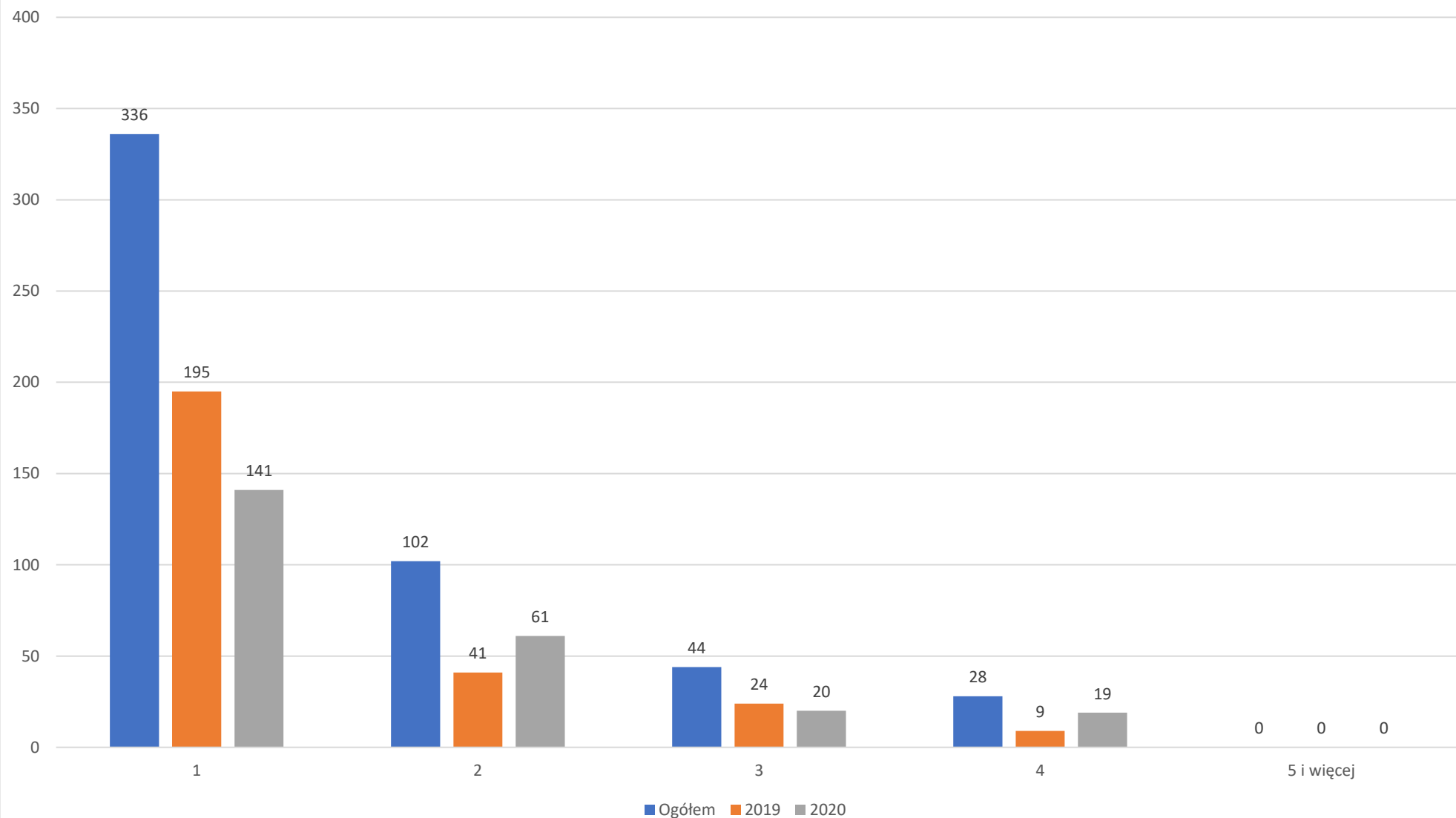
Liczba złożonych wniosków w ramach I filaru (Mikrodotacje)

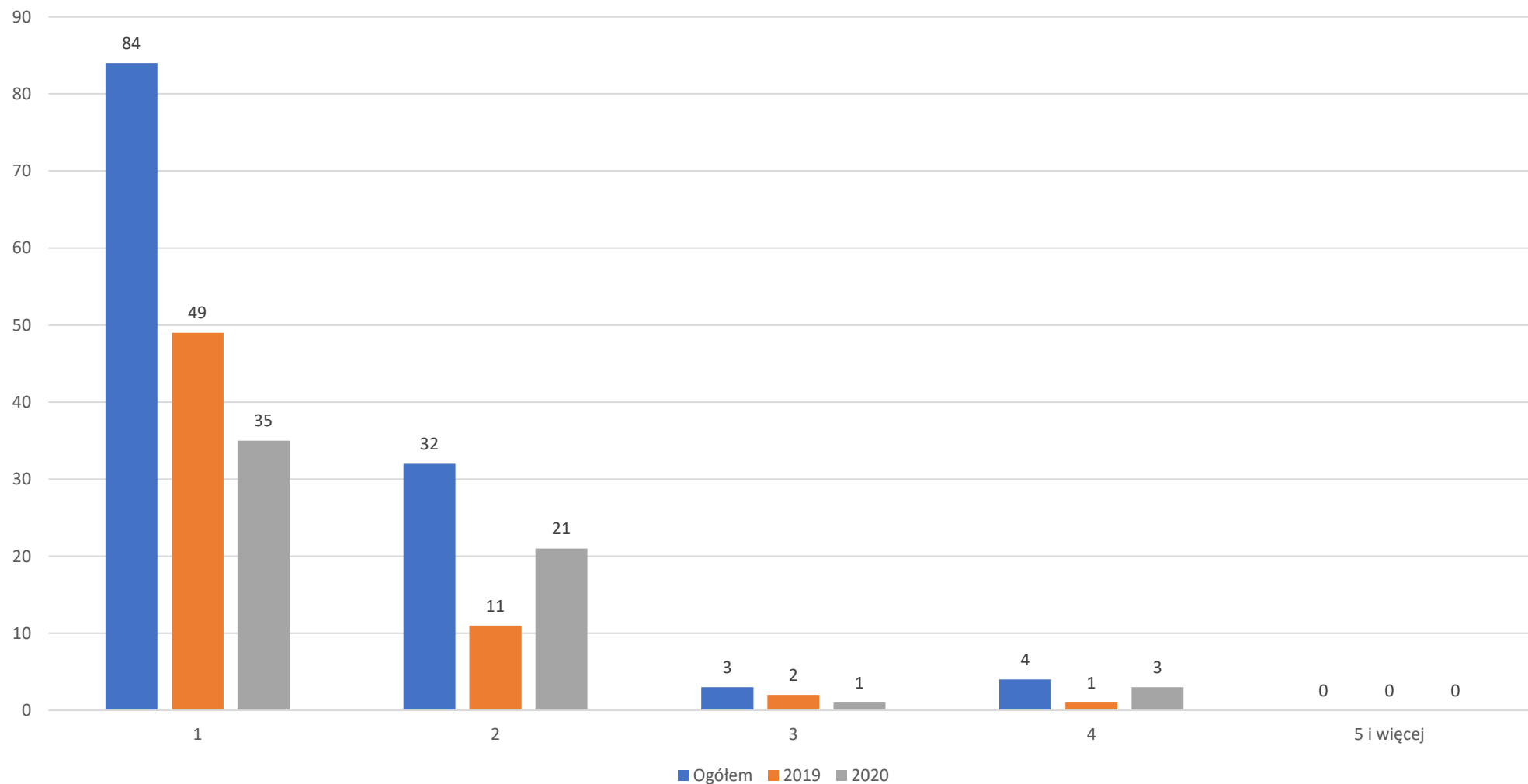
Liczba złożonych wniosków w ramach II filaru (Regionalne Inicjatywy Obywatelskie)

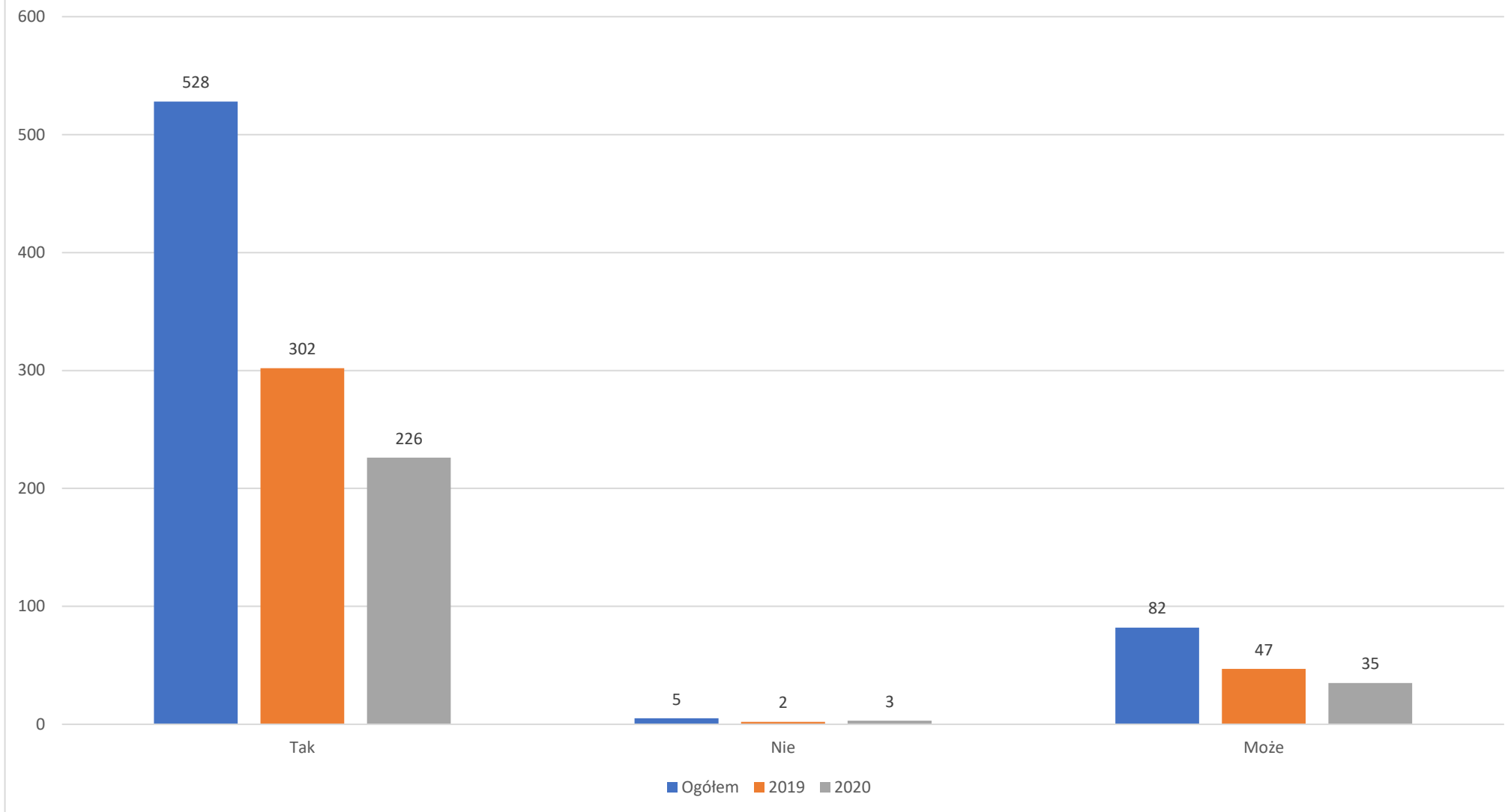
Liczba wniosków, które otrzymały dofinansowanie w ramach I filaru (Mikrodotacje)

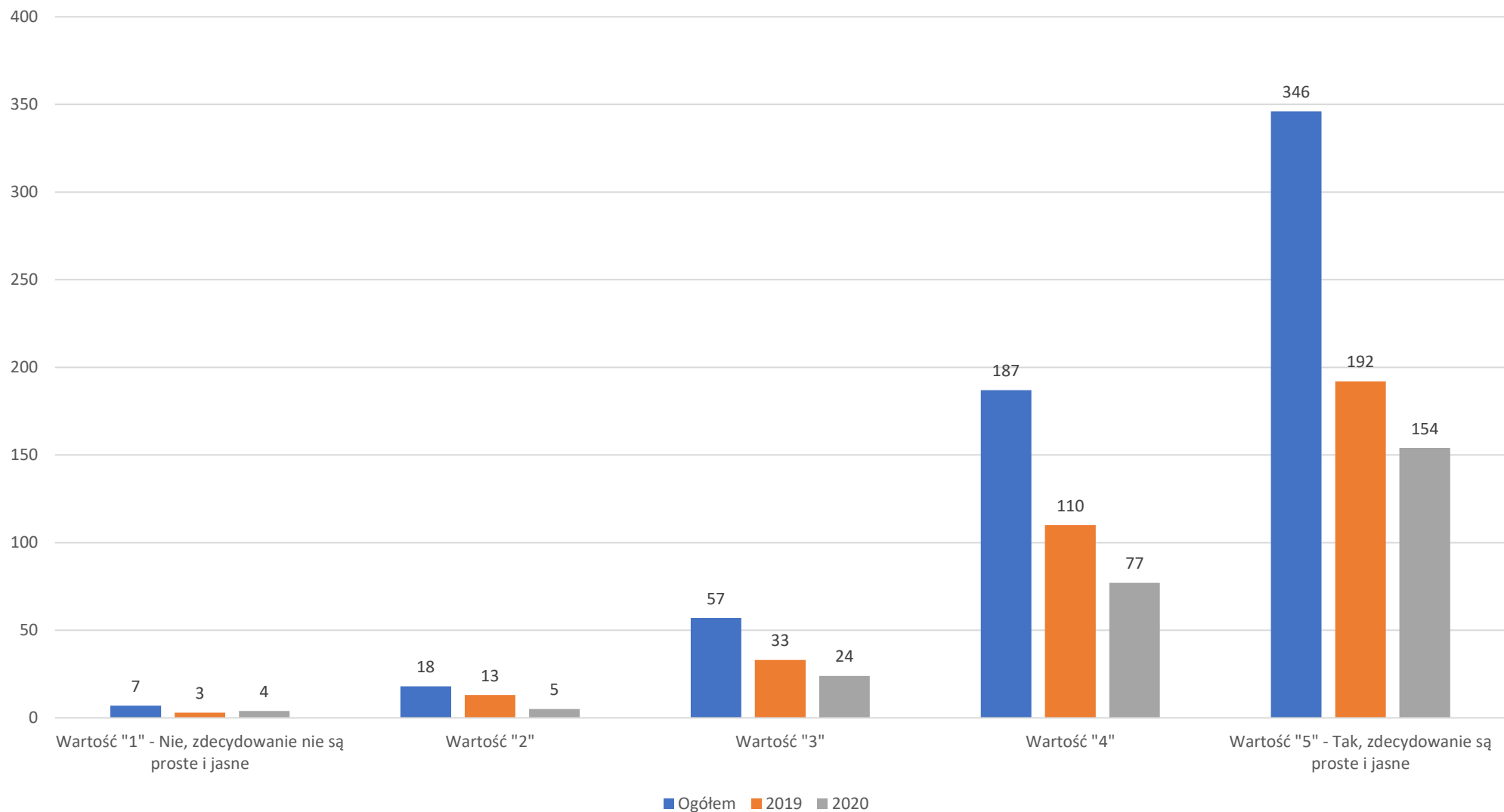
Liczba wniosków, które otrzymały dofinansowanie w ramach II filaru (Regionalne Inicjatywy Obywatelskie)

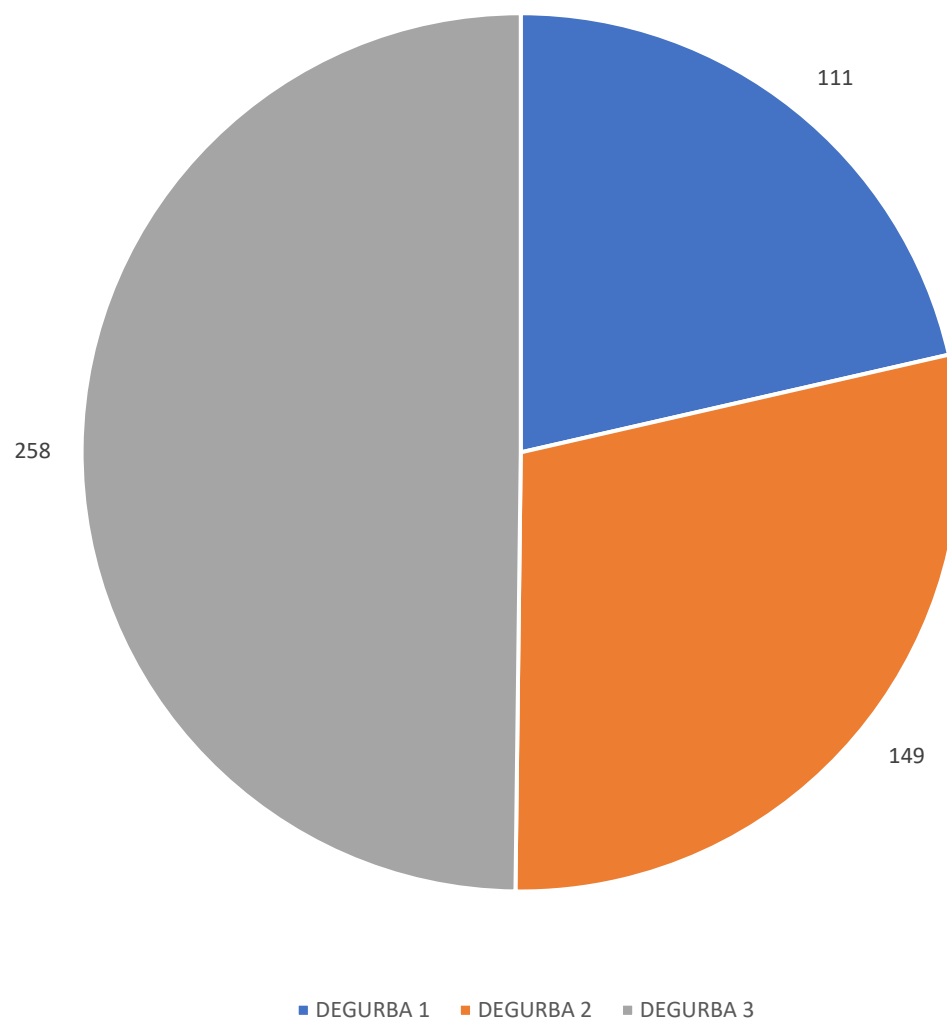
Czy organizacja będzie składać wnioski o przyznanie mikrodotacji lub wsparcie inicjatywy obywatelskiej w następnych latach?

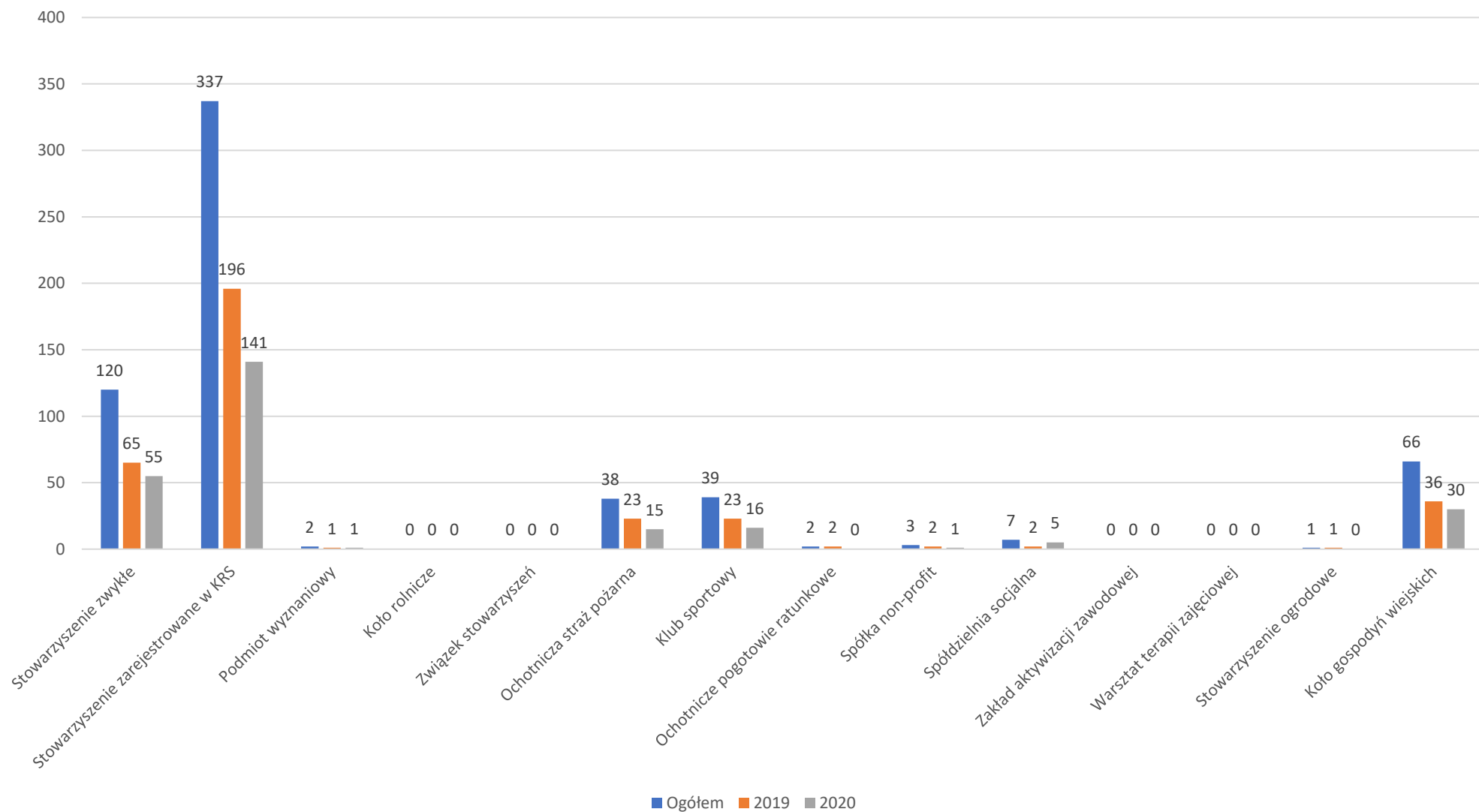
Czy zasady formalno-proceduralne są proste i jasne (np. związane ze złożeniem sprawozdania i/lub wniosku)?

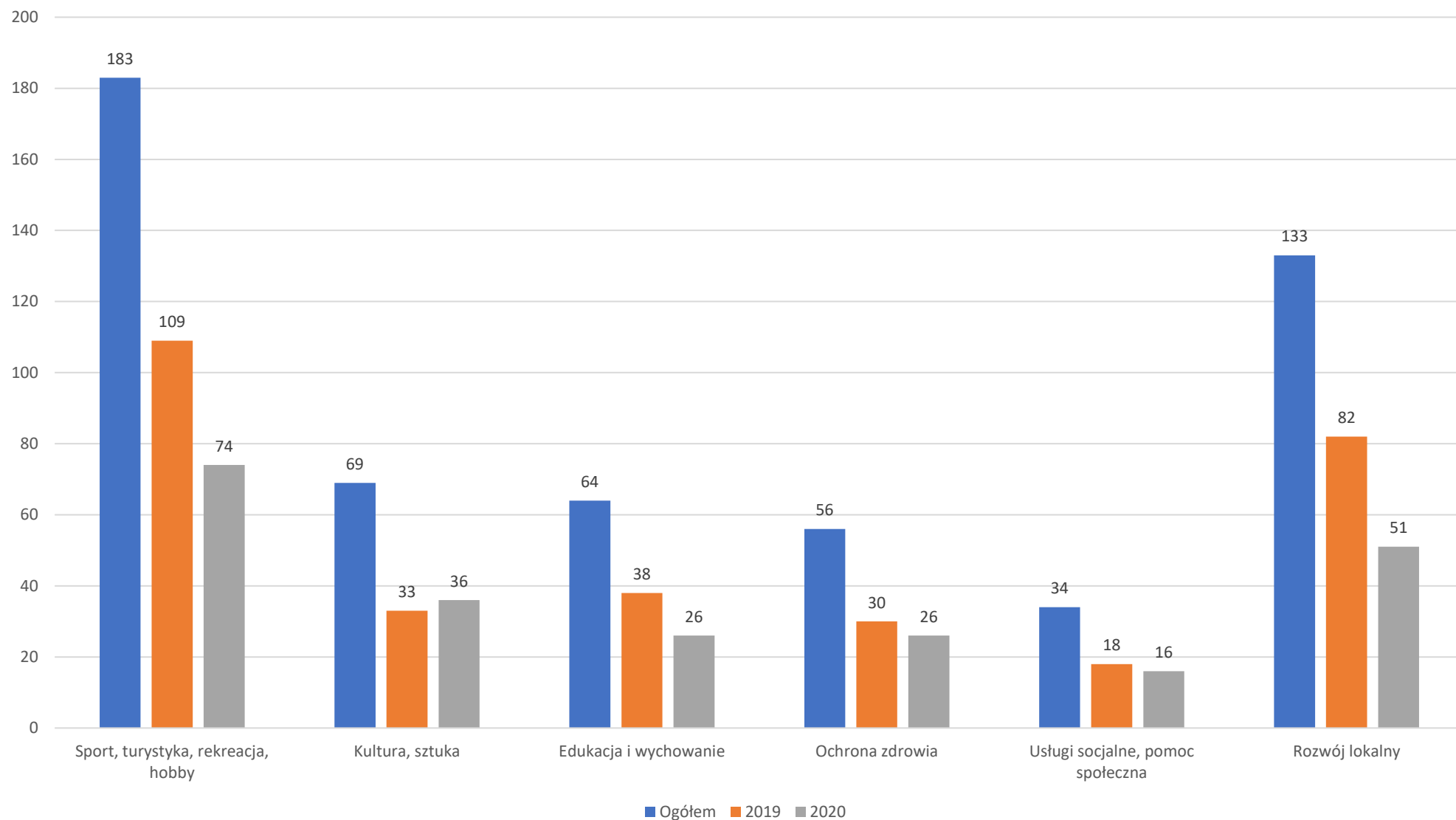
Stopień urbanizacji a siedziby badanych podmiotów

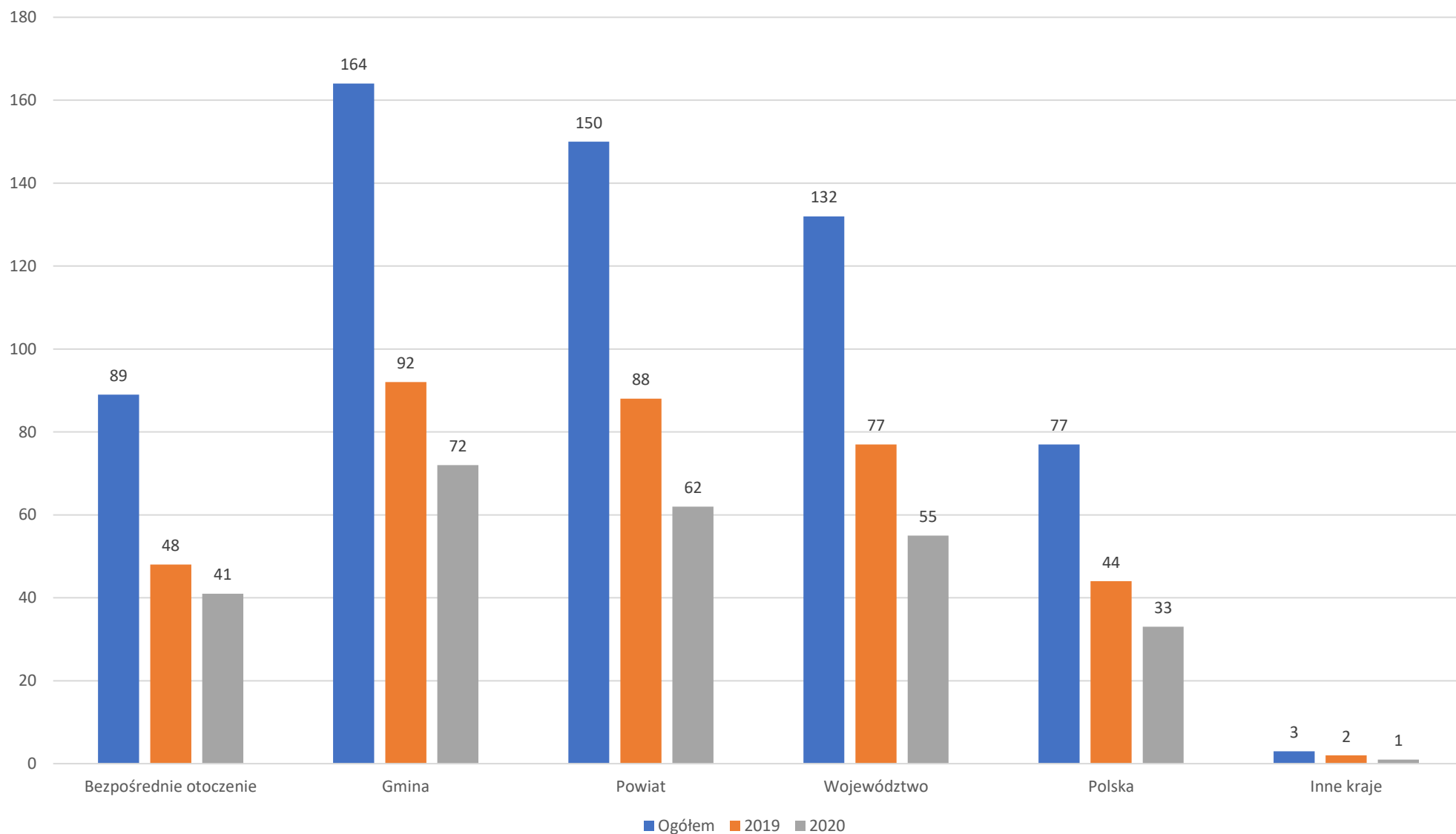
Typ organizacji

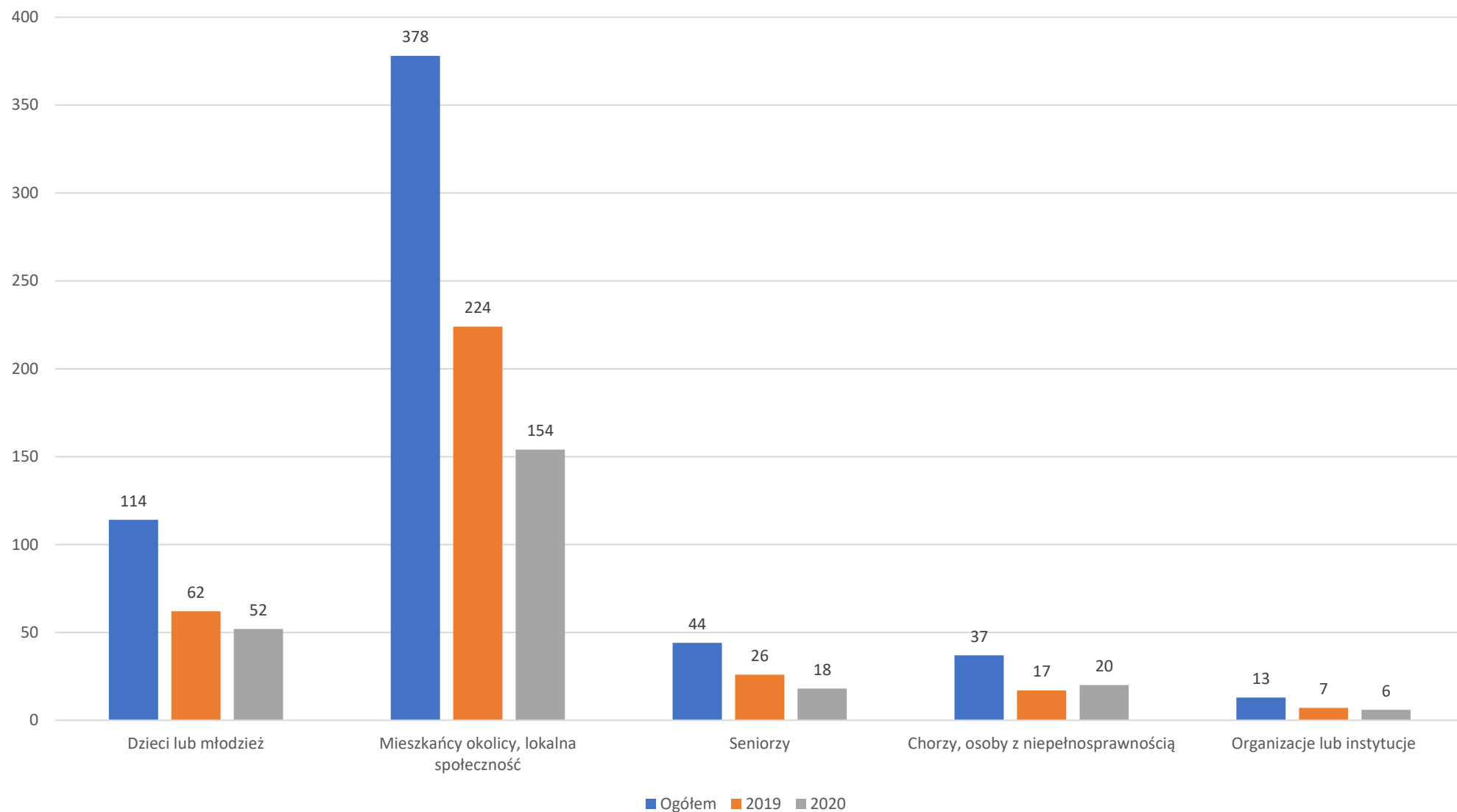
Jaki jest dominujący obszar działalności prowadzonej przez organizację?

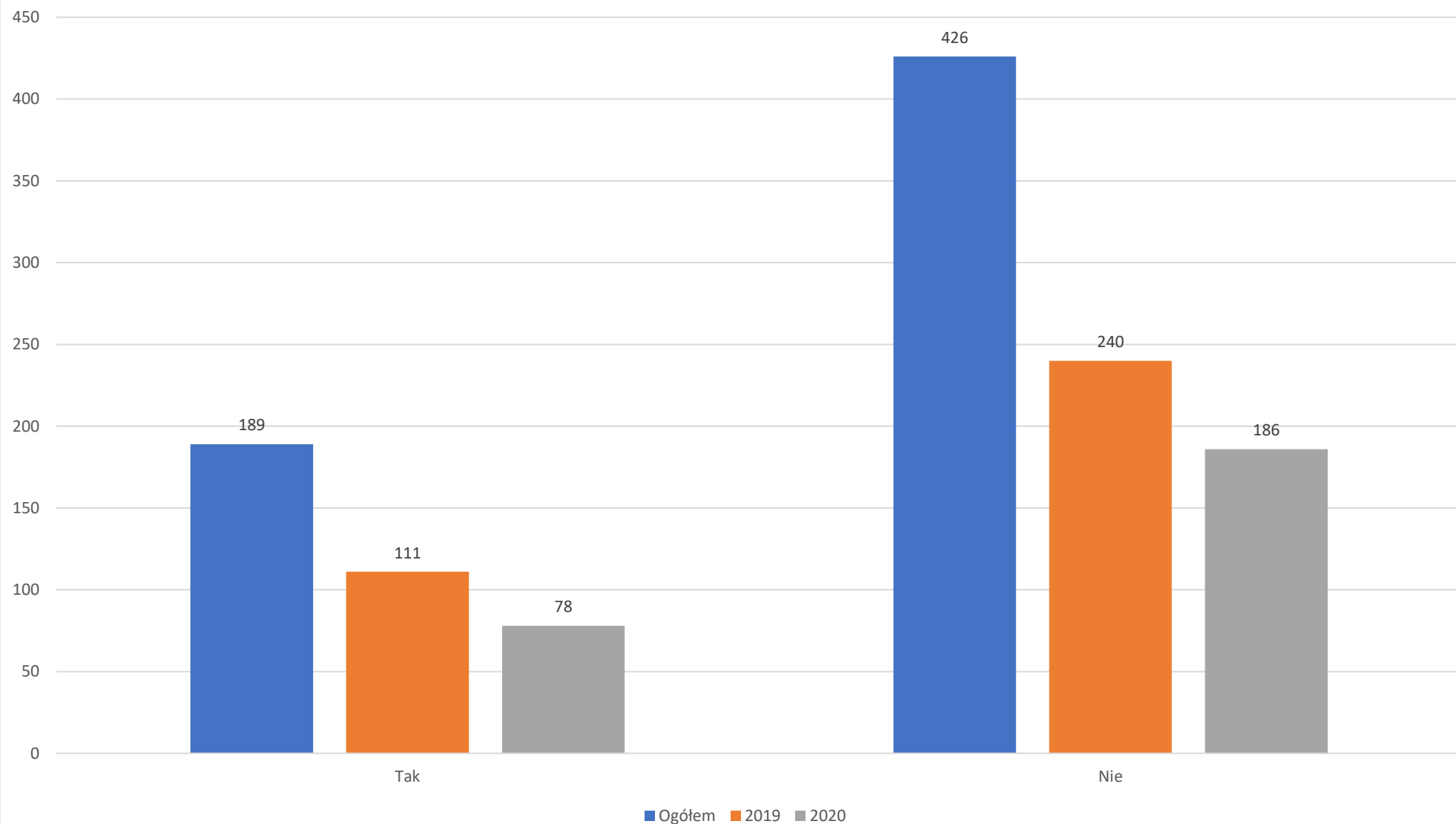
Jaki jest zasięg prowadzonej działalności?

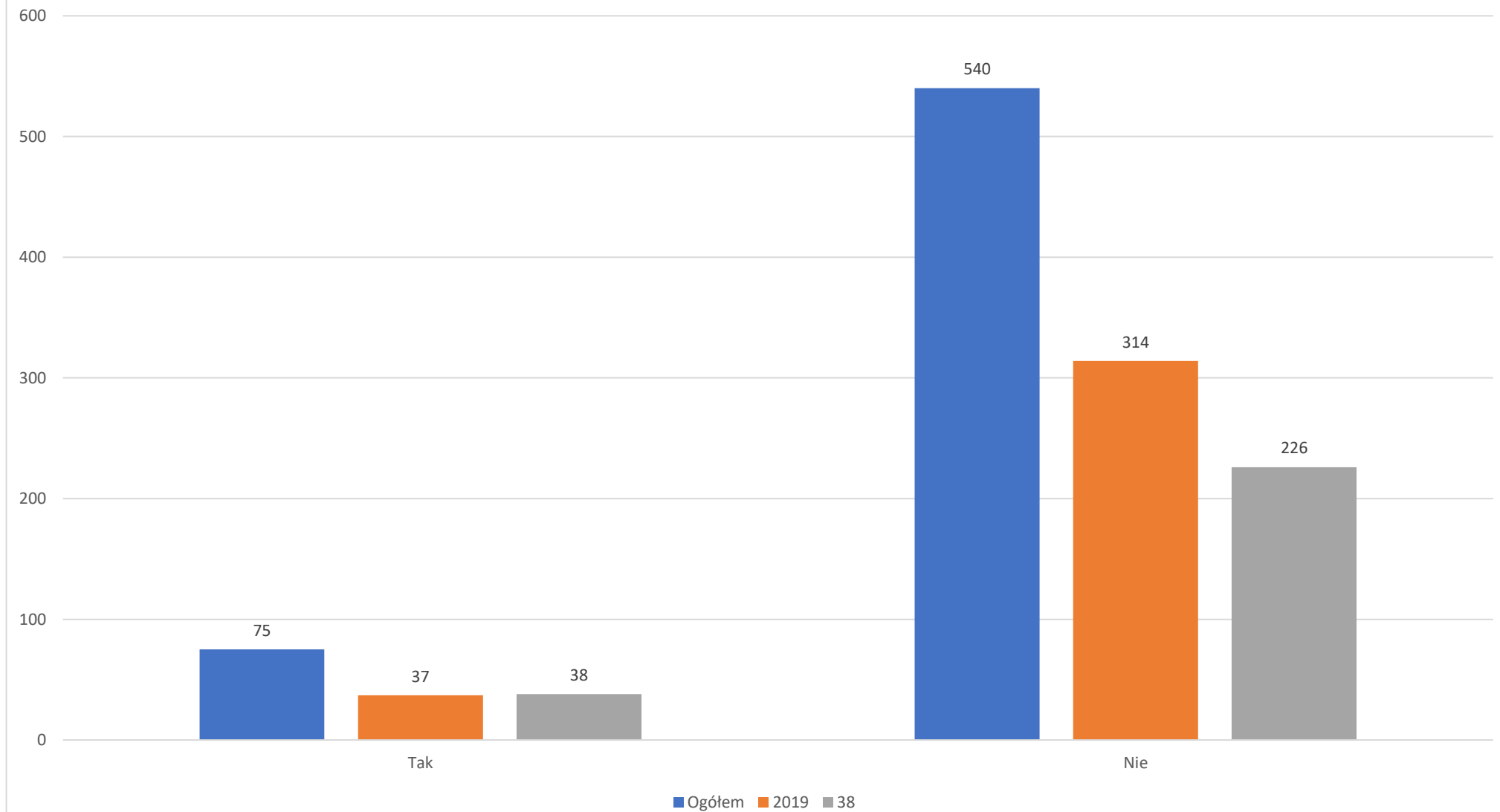
Kto jest odbiorcą działalności organizacji pozarządowej?

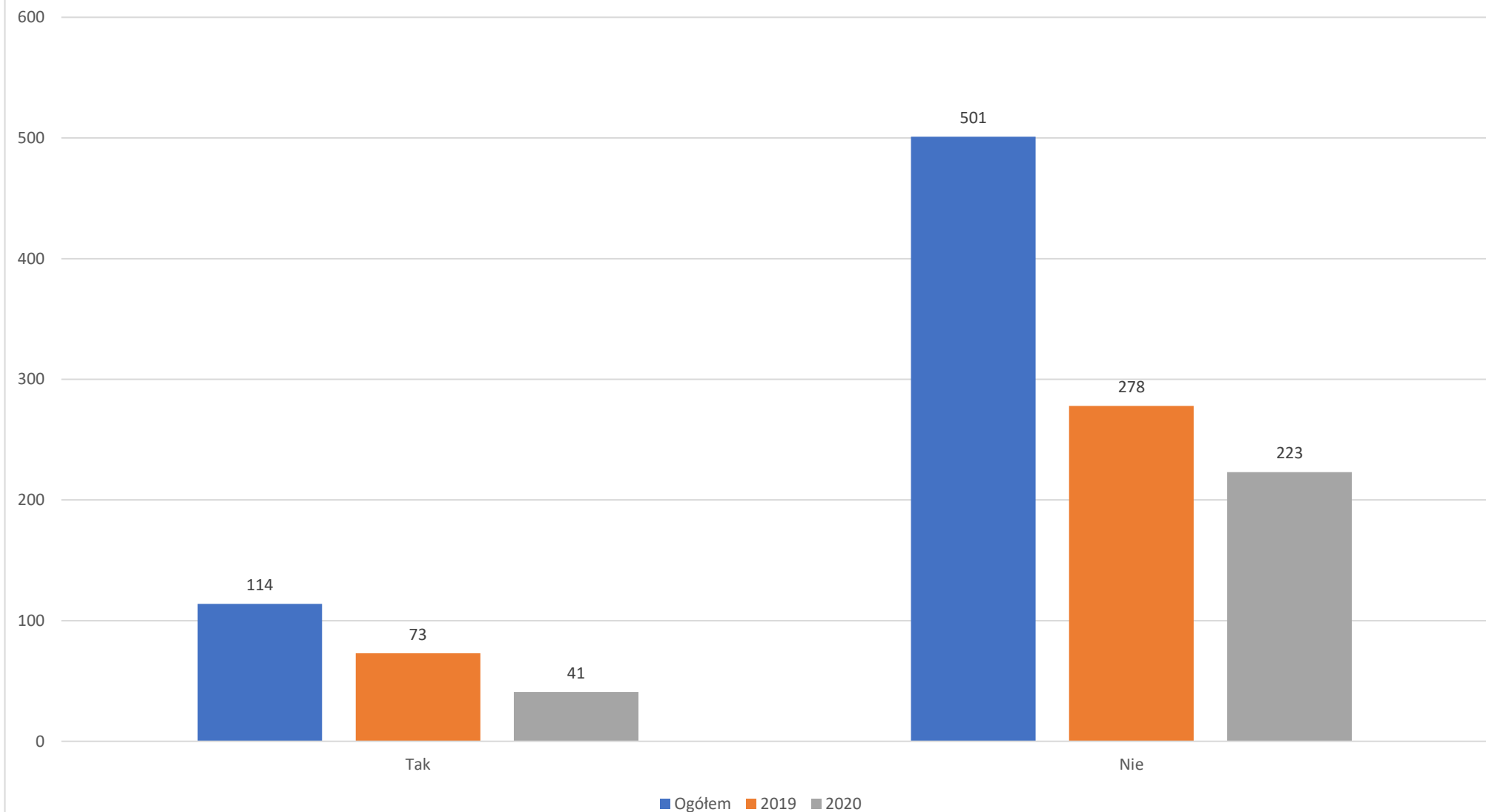
Czy podmiot posiada status organizacji pożytku publicznego?

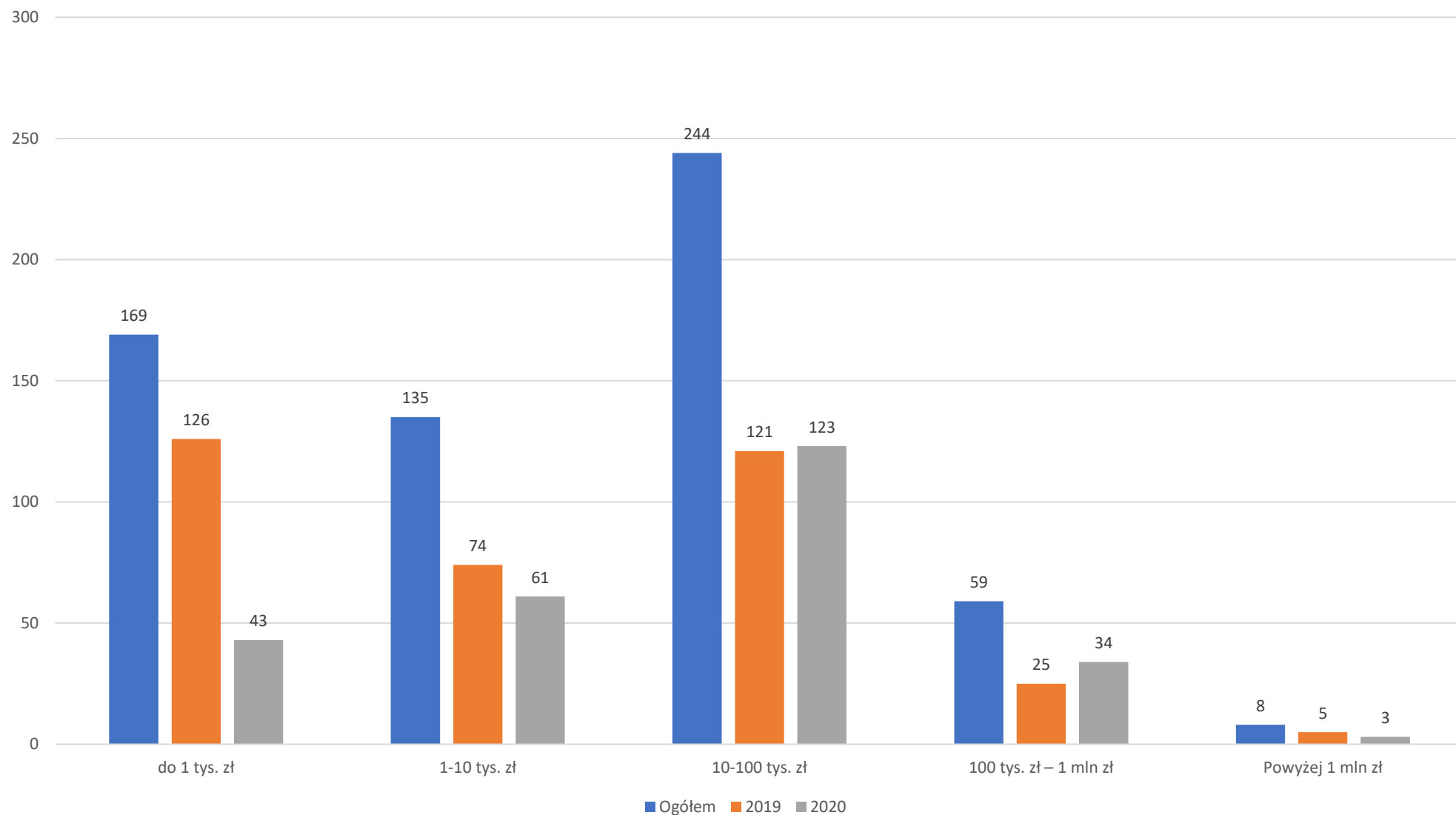
Czy organizacja prowadzi działalność gospodarczą?

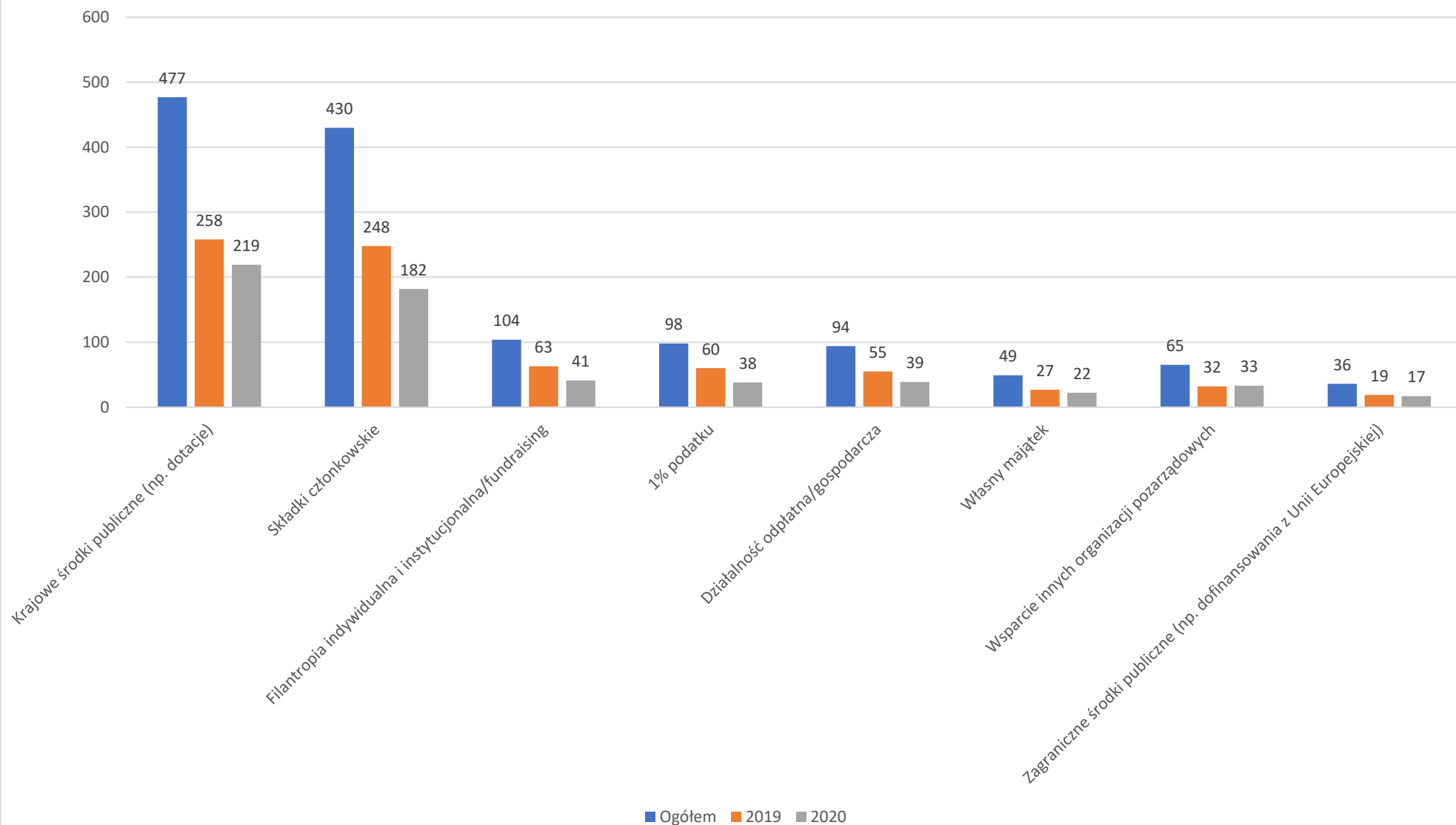
Czy organizacja prowadzi odpłatną działalność pożytku publicznego?

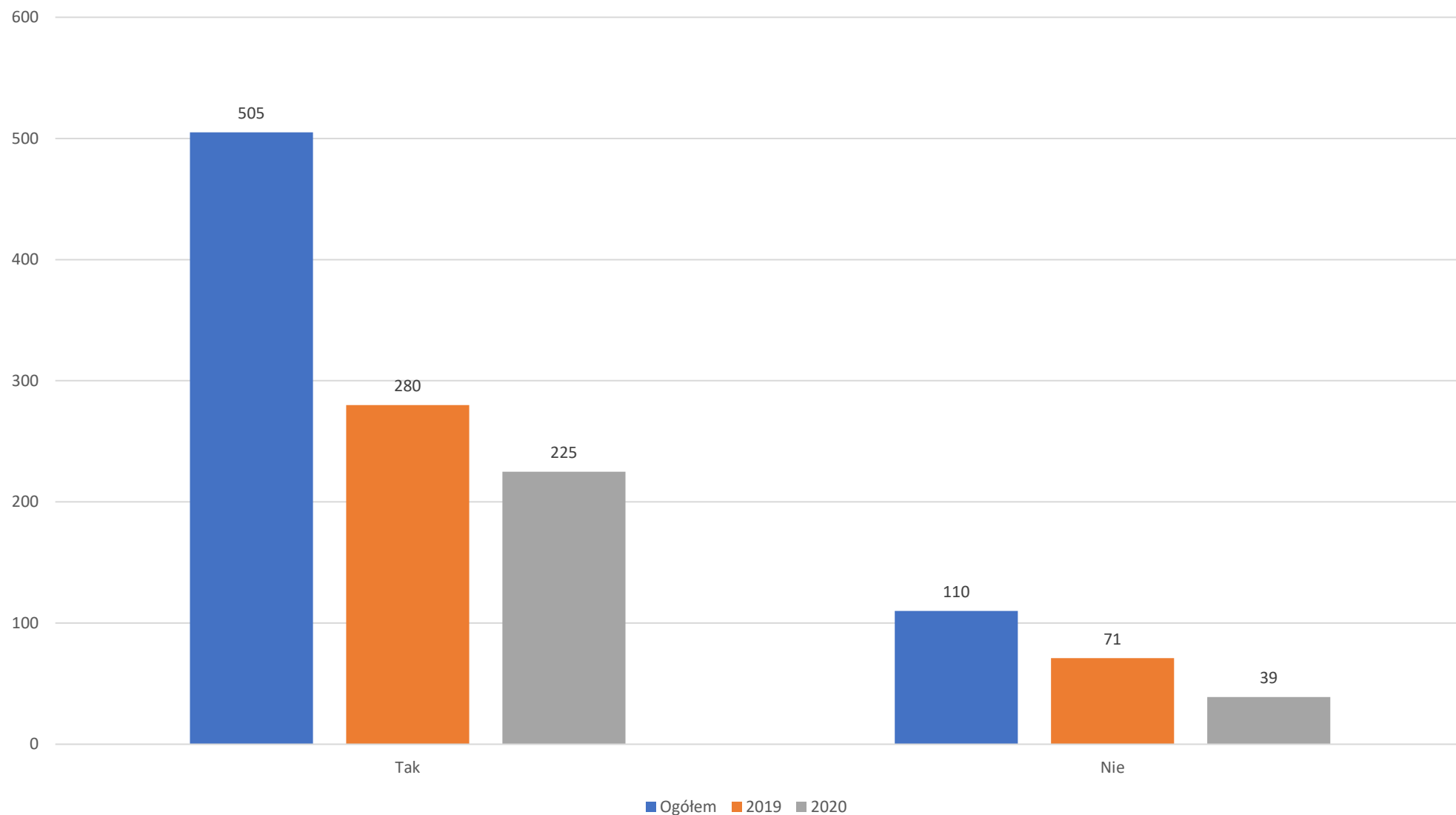
Ile wyniósł przychód organizacji pozarządowej w poprzednim roku obrotowym?

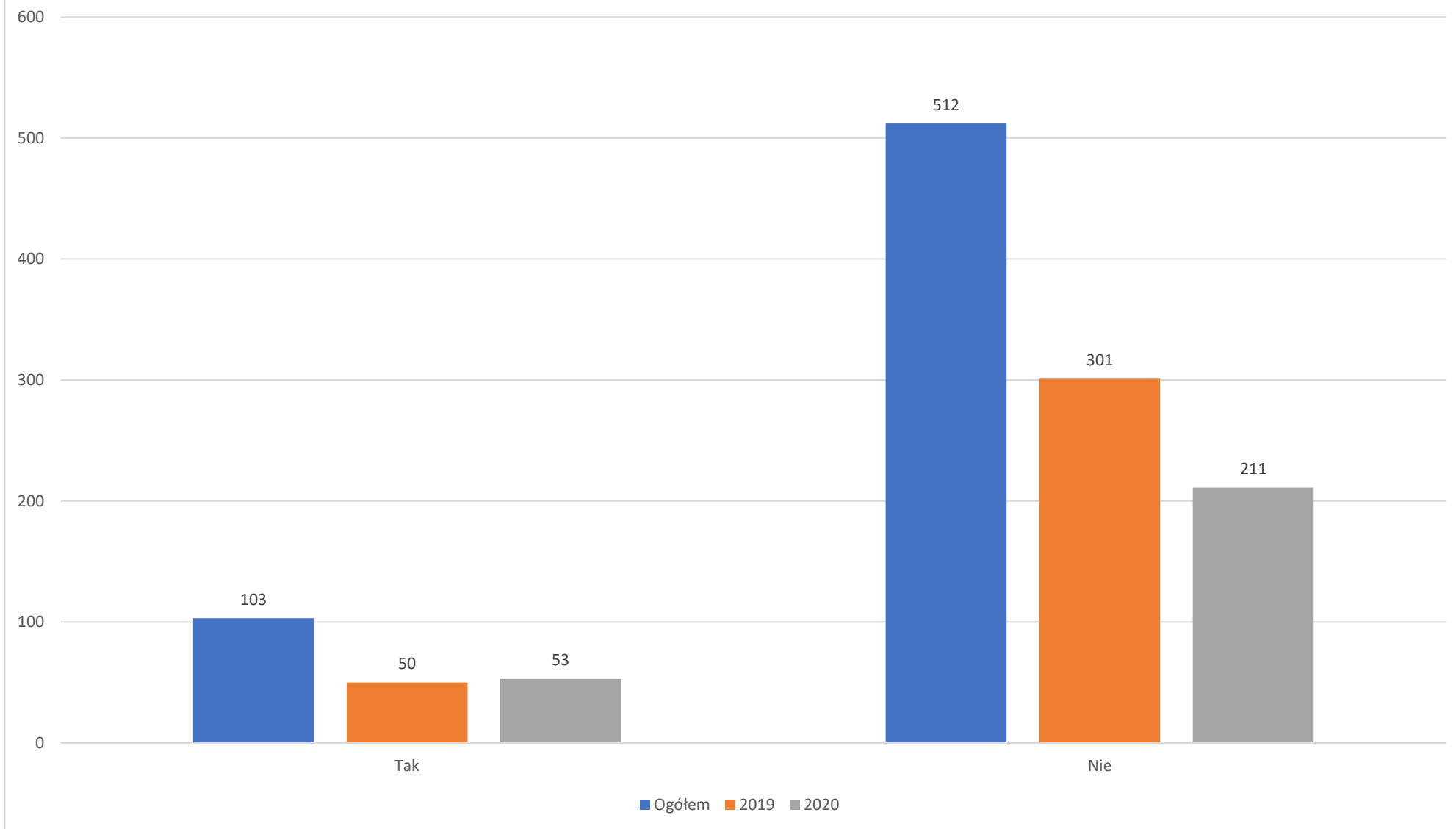
Jakie są źródła finansowania działalności organizacji?

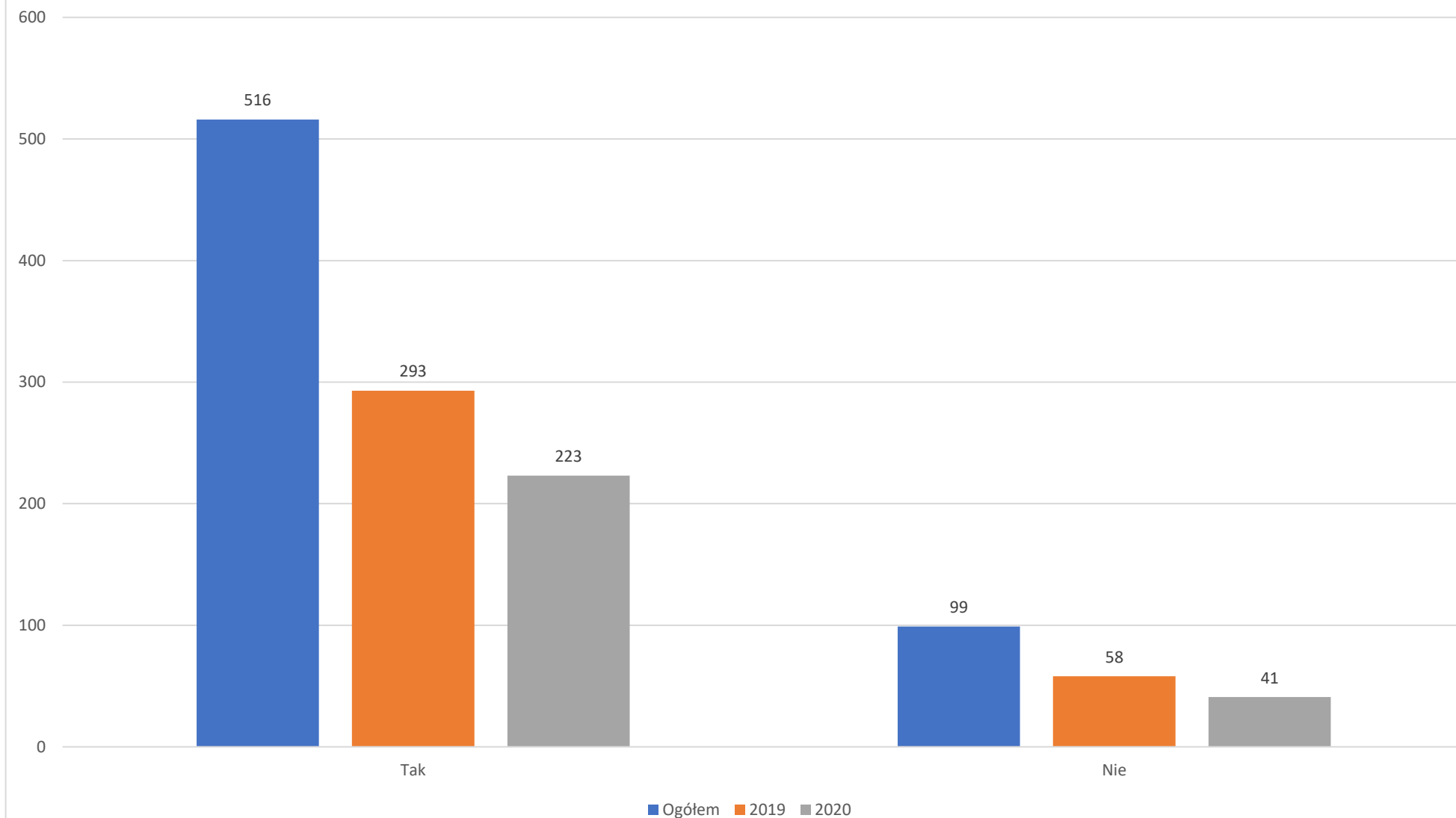
Czy organizacja korzysta z pracy wolontariuszy (umowa/porozumienie wolontariackie)?

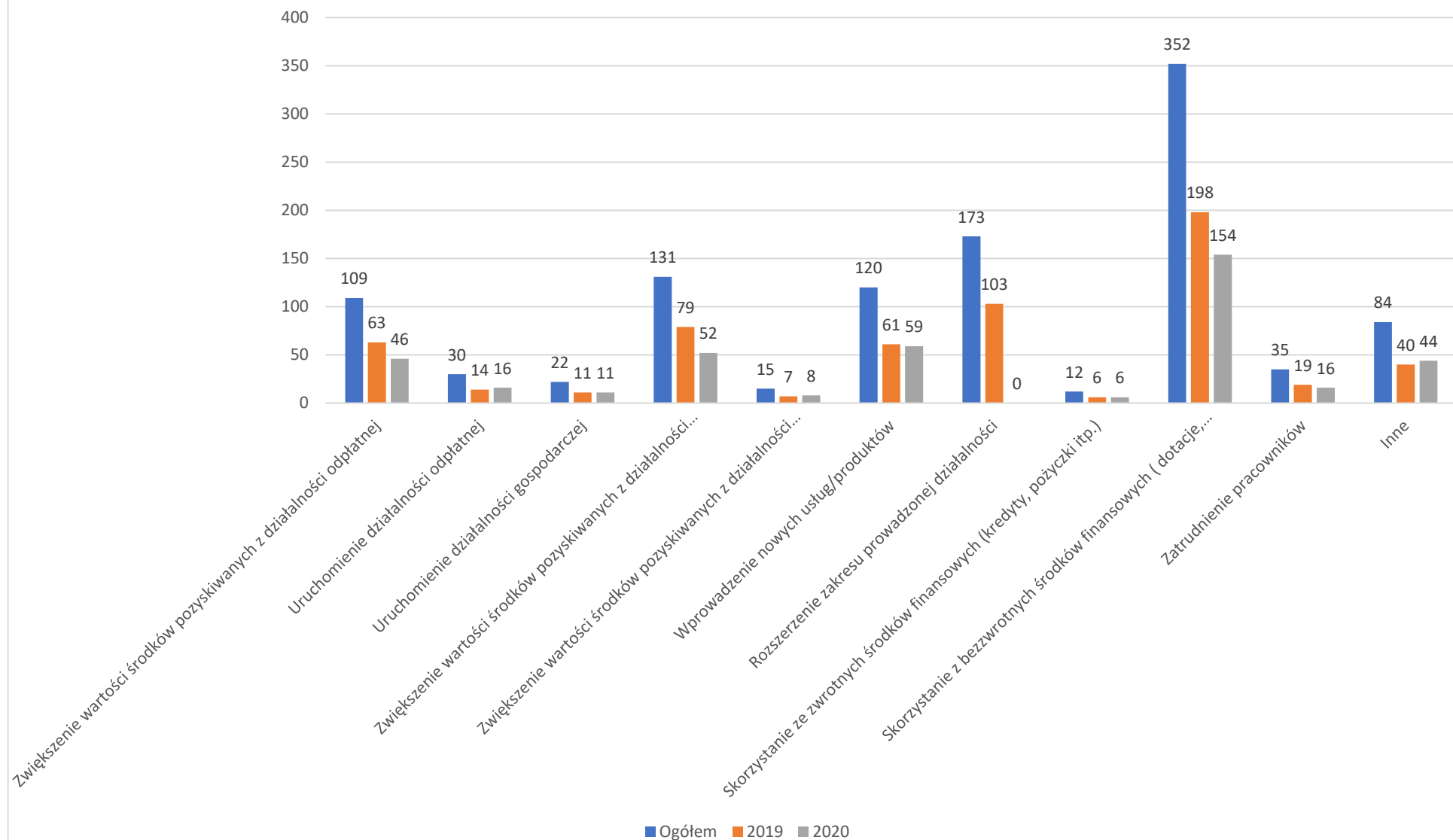
Czy organizacja zatrudnia pracowników w oparciu o Kodeks Pracy?

Czy organizacja planuje w ciągu najbliższego roku podjąć działania rozwojowe?

W jakim zakresie organizacja planuje rozwój?

Weryfikacja hipotez badawczych

Niniejszy podrozdział zawiera opis weryfikacji hipotez badawczych określonych we wcześniejszych partiach niniejszego raportu.

Według hipotezy pierwszej kondycja sektora organizacji pozarządowych w województwie zachodniopomorskim jest dość szczególna na tle reszty kraju. Analiza porównawcza wykazała, iż wyższy odsetek organizacji posiada siedzibę na obszarze wiejskim. Podmioty III sektora w Zachodniopomorskiem działają przede wszystkim lokalnie, tj. na terenie gminy, powiatu lub województwa. Odsetek organizacji, których zasięg obejmuje cały kraj lub zagranicę, jest znacząco mniejszy. Różnice występują także w charakterze działalności. Zauważalnie więcej organizacji w województwie zachodniopomorskim bowiem zajmuje się rozwojem lokalnym. Adresatami ich działalności są przede wszystkim mieszkańcy okolicy i lokalna społeczność. Uwagę jednak zwraca mały odsetek odpowiedzi „Dzieci lub młodzież”, co może wynikać z połączenia kilku zjawisk: kryzysu demograficznego, odpływu młodych ludzi do większych ośrodków miejskich oraz działalności podmiotów III sektora przede wszystkim na terenach wiejskich i obszarach małych miast. W przedmiocie dochodów oraz ich źródeł sytuacja w województwie jest porównywalna z resztą kraju. Charakterystyczną tutaj cezurą jest granica 100 tys. zł przychodu w roku obrotowym – większość podmiotów kwalifikuje się właśnie do tej kategorii. Najpopularniejszymi źródłami dochodów są krajowe środki publiczne oraz składki członkowskie. Organizacje III sektora w województwie zachodniopomorskim skupiają przeciętnie mniej członków w porównaniu do reszty kraju. Natomiast przeciętnie więcej jest osób aktywnych w organizacji. Zrzeszają więcej mężczyzn niż kobiet. Częściej także korzystają z wolontariatu i angażują w niego większą liczbę osób. Mają mniejszy problem z zaangażowaniem osób w działalność statutową, ale borykają się równie mocno z pozyskaniem funduszy, wkładu własnego oraz zapewnieniem bazy sprzętowej i infrastrukturalnej. W kwestii współpracy z otoczeniem odnotowano zauważalnie mniejszy odsetek odpowiedzi „Media”. Organizacje III sektora głównie współpracują z innymi podmiotami pozarządowymi, lokalną społecznością oraz lokalnym samorządem terytorialnym. Zwraca uwagę fakt, iż znacząco więcej podmiotów w województwie zachodniopomorskim nie prowadzi działalności

gospodarczej i odpłatnej pożytku publicznego oraz nie zatrudnia pracowników na podstawie Kodeksu pracy.

Zgodnie z hipotezą drugą Program Społecznik na lata 2019-2021 rzeczywiście realizuje swój cel główny, to jest „budowanie tożsamości i spójności regionu poprzez wspieranie i promowanie inicjatyw mieszkańców Pomorza Zachodniego, wzmacnianie zaufania i więzi między obywatelami (kapitału społecznego), zdolności współpracy w najbliższym otoczeniu dla osiągnięcia wspólnych celów oraz wzmacniania zbieżnych wartości”. Analiza ilościowa i jakościowa udostępnionych do badań danych wykazała, iż Program Społecznik na lata 2019-2021 cieszy się bardzo dużą popularnością. W każdym naborze ilość złożonych wniosków (ponad 4 tysiące!) znacznie przekracza liczbę dostępnych dofinansowań. Każdy projekt wymaga współpracy wielu ludzi. Udział w Programie Społecznik bierze znaczący odsetek¹⁴ wszystkich organizacji pozarządowych w województwie zachodniopomorskim. Warto tutaj zauważyć, że do naborów ofert przystępuje stosunkowo dużo nowych podmiotów. Być może to właśnie możliwość zrealizowania mikrodotacji była impulsem do założenia nowej organizacji. Około 30% wszystkich wniosków uwzględnia udział grupy nieformalnej w realizacji projektu. Każdy projekt zakłada również wkład własny osobowy. Suma działań podjętych w ramach wolontariatu jest ogromna. W perspektywie ostatnich dwóch lat należy stwierdzić, że udział w działaniach projektowych wzięło tysiące przedstawicieli różnych grup interesariuszy – członków organizacji III sektora i grup nieformalnych, wolontariuszy, mieszkańców województwa, reprezentantów administracji publicznej i samorządu lokalnego itd. Liczba interakcji i zawiązanych więzi musi być imponująca. Nie ma zatem wątpliwości, iż Program Społecznik na lata 2019-2021 rzeczywiście realizuje swój cel główny.

Zgodnie z hipotezą trzecią całkowita wysokość wsparcia finansowego nie jest adekwatna w stosunku do potrzeb organizacji III sektora w województwie zachodniopomorskim. Charakter potrzeb określają odpowiedzi na pytania badania ankietowego „Z jakimi problemami boryka się reprezentowana przez Pana/Panią organizacja?”, ich mierzalną skalę zaś – popularność samego Programu Społecznik

¹⁴ Według optymistycznego oszacowania udział w naborach Programu Społecznik na lata 2019-2021 może brać ok. 41% wszystkich organizacji pozarządowych w województwie zachodniopomorskim. Oszacowania dokonano na podstawie liczby wszystkich złożonych wniosków, liczby ankietowanych i szacunkowej liczby unikalnych podmiotów, które otrzymały dofinansowanie w latach 2019-2021.

na lata 2019-2021. Przyjęto założenie, że jej wskaźnikiem jest liczba wniosków złożonych w obu filarach od momentu rozpoczęcia wdrażania projektu. Na podstawie danych z systemu www.witkac.pl ustalono, iż do momentu opublikowania niniejszego raportu odbyło się w Programie Społecznik 29 naborów¹⁵ na 1745 dofinansowań (w obu filarach) na zadeklarowaną kwotę dofinansowania w wysokości 8 519 000,00 zł. Złożono w sumie 4383 wniosków, w tym 633 w subregionie „A”, 744 – w subregionie „B”, 622 – w subregionie „C”, 909 – w subregionie „D”, 661 – w subregionie „E” oraz 814 w ramach regionalnych inicjatyw obywatelskich. Łączna kwota dofinansowania wszystkich złożonych wniosków wynosi 21 368 606,81 zł. Zadeklarowana kwota dofinansowania oraz liczba dofinansowań stanowi – odpowiedni – 40% poprzedniej liczby oraz 40% wszystkich wniosków. Powyższe dane jednoznacznie wskazują, iż całkowita wysokość wsparcia finansowego jest zdecydowanie zbyt mała w stosunku do potrzeb organizacji III sektora w województwie zachodniopomorskim. W związku z powyższym rekomenduje się zwiększenie całkowitej kwoty dofinansowania w ramach Programu Społecznik na lata 2019-2021.

Zgodnie z hipotezą czwartą wysokość wsparcia finansowego w ramach mikrodotacji i regionalnych inicjatyw obywatelskich (odpowiednio 4 tys. zł i 10 tys. zł) nie jest adekwatna w odniesieniu do jednego wniosku o przyznanie dofinansowania. Choć 59,8% ankietowanych sądzi, że maksymalne kwoty dofinansowania mikrodotacji oraz regionalnej inicjatywy obywatelskiej są wystarczające, to w pytaniu „Ile powinna wynieść maksymalna kwota mikrodotacji/inicjatywy obywatelskiej?” respondenci udzielili 319 odpowiedzi (52% wszystkich ankietowanych), najczęściej wskazując kwotę 10 000 zł¹⁶. Przy dosyć znacznej inflacji cen, zwłaszcza w zakresie usług¹⁷, oraz niewytwórczy charakter działań (głównie miękkich) realizowanych w ramach Programu Społecznik na lata 2019-2021 warto tę rozbieżność potraktować jako formę prognozy na przyszłość. Mocną stroną zwiększenia dofinansowania w ramach pojedynczego dofinansowania w obu filarach jest zwiększenie zakresu podejmowanych działań projektowych. Ograniczyłoby to także występowanie zjawiska

¹⁵ 25 w ramach I filaru (po 5 dla każdego subregionu) oraz 4 w filarze regionalnych inicjatyw obywatelskich.

¹⁶ Średnia arytmetyczna dla tego zbioru odpowiedzi wyniosła 11006,27 zł, mediana – 10 000 zł – wartość maksymalna – 50 000 zł – wartość minimalna zaś – 3 000 zł.

¹⁷ Zob. Siemionczyk G., „Ceny usług napędzają inflację”, Rzeczpospolita. Artykuł jest dostępny pod adresem <https://www.rp.pl/Dane-gospodarcze/201209972-Ceny-uslug-napedzaja-inflacje.html> (dostęp z dnia 8 grudnia 2020 r.).

polegającego na tym, że jeden podmiot składa kilka wniosków, które – choć różne – realizują pewną większą i komplementarną całość. Słabą stroną tego rozwiązania natomiast jest – zakładając ten sam pułap całkowitej kwoty dofinansowania i stały poziom popularności Programu Społecznik na lata 2019-2021 (w znaczeniu wyjaśnionym powyżej) – zwiększenie konkurencji między organizacjami w pozyskaniu dotacji, co szczególnie negatywnie odbiłoby się w filarze regionalnych inicjatyw obywatelskich oraz subregionie koszalińskim.

Zgodnie z hipotezą piątą dystrybucja środków finansowych nie jest równomierna w odniesieniu do subregionów. W aktualnej dokumentacji projektowej obowiązuje zasada równego podziału wsparcia finansowego między wyodrębnione części województwa. Tymczasem analiza ilościowa złożonych wniosków wykazała, iż średnia liczba wniosków na nabór wynosi 151, przy czym miara ta przyjmuje różne wartości w poszczególnych subregionach (w „A” – 127, „B” – 149, „C” – 124, „D” – 182, „E” – 165, RIO – 172). Obliczono także, ile wniosków przypada na jedno dofinansowanie w obu filarach. W subregionie „A” wskaźnik ten wynosi 2,12, w „B” – 2,49, „C” – 2,08, „D” – 3,04, „E” – 2,21, regionalnych inicjatywach obywatelskich zaś – 2,75. Należy zatem stwierdzić, iż największa konkurencja panuje w RIO oraz subregionie koszalińskim, najmniejsza zaś – w subregionie szczecińskim oraz kołobrzeskim. Hipotetyczny wnioskodawca na podstawie tych wyników może wywnioskować, że gdyby złożył wniosek w subregionie „A”, to miałby ok. 50% szans na otrzymanie dofinansowania. Jeśli natomiast zdecydowałby się np. na subregion koszaliński, to szansa jego powodzenia wynosi zaledwie ok. 33%. Powyższe dane ujawniają, że zasada równego podziału środków między poszczególne subregiony nie uwzględnia stosunkowo dużej konkurencji o dofinansowanie, jaka panuje wewnątrz tych subregionów. Dlatego proponuje się mechanizm kompensacji proporcjonalnej, którego działanie polegałoby na ustaleniu (na podstawie obecnych danych) tej samej lub zbliżonej wartości wskaźnika ilości wniosków na jedno dofinansowanie (np. 2) poprzez zmianę (zwiększenie bądź zmniejszenie) ilości dofinansowań w ramach poszczególnych subregionów. Stosunek wysokości całkowitej kwoty dofinansowania do zasadności wprowadzenia tego rozwiązania jest odwrotnie proporcjonalny. Na przykład, zwiększenie całkowitej kwoty dofinansowania wniosków w filarze mikrodotacji i regionalnych inicjatyw obywatelskich z 10 000 000 mln zł do 20 000 000 zł oznaczałoby, że niemal każdy wniosek miałby bardzo wysoką szansę na otrzymanie

dofinansowania bez względu na rzeczywistą konkurencję m.in. w obrębie poszczególnych subregionów, wobec czego nie ma potrzeby wykorzystania mechanizmu kompensacji proporcjonalnej. Zmniejszenie natomiast całkowitej kwoty dofinansowania oznaczałoby, że wzrosłyby wartości wskaźnika liczby wniosków na jedno dofinansowanie, pogłębiając tym samym różnice pomiędzy subregionami.

Zgodnie z hipotezą szóstą stopień aktywizacji mieszkańców województwa zachodniopomorskiego jest wysoki. Mechanizm jej weryfikacji obejmuje ustalenie liczby grup nieformalnych, ich liczebności wraz z oszacowaniem wkładu własnego osobowego.

Dla wszystkich dotychczasowych naborów obliczono, iż deklarowana kwota wsparcia finansowego wyniosła 8 mln 519 tys. zł. Przyznano wsparcie na kwotę 6 056 750,63 zł¹⁸, całkowity koszt wszystkich projektów zaś, które otrzymały dofinansowanie, ustalono na 8 841 985,75 zł. Wkład własny finansowy i osobowy zatem wyniósł 2 785 235,12 zł. Należy zauważyć, że wolontariat jest preferowaną przez wnioskodawców formą zabezpieczenia wkładu własnego w Programie Społecznik na lata 2019-2021. Ustalenie liczby wolontariuszy zaangażowanych w realizacji działań projektowych jest niezwykle trudne. Dlatego założono, iż 95% całkowitej kwoty wkładu własnego zadeklarowanego we wnioskach, które otrzymały dofinansowanie, stanowią koszty wolontariatu, co daje kwotę 2 645 973,36 zł. Przypuśćmy, że stawka godzinowa wynosi 30 zł. Aby osiągnąć powyższą kwotę, należałoby przepracować ponad 88 tys. godzin, czyli ponad 10 lat bez przerw. Stosując analogicznie założenia w grupie wszystkich wniosków, liczba godzin wynosi 264 314. To prawie 31 lat!

Oszacowania liczby grup nieformalnych i ich członków rzeczywiście zaangażowanych w realizację działań projektowych dokonano na podstawie próby z uwagi na obszerność grupy dofinansowanych wniosków. Ustalono, że dla 95-procentowego poziomu ufności, wielkości frakcji wynoszącej 0,5 i błędzie maksymalnym $\pm 5\%$ należy dokonać analizy 300 wniosków (48 w filarze regionalnych inicjatyw obywatelskich i 252 w filarze mikrodotacji). Analiza ilościowa wykazała, iż wśród badanej grupy 30,33% (91) wniosków zostało złożonych razem

¹⁸ W momencie opublikowania niniejszego raportu nie rozstrzygnięto naborów o oznaczeniach 1/A/2021, 1/B/2021, 1/C/2021, 1/D/2021, 1/E/2021 oraz 1/RIO/2021. Stąd dosyć znaczna różnica pomiędzy deklarowanym a przyznanym wsparciem finansowym.

z grupą inicjatywną. Ekstrapolując ten wynik na populację wszystkich wniosków złożonych w Programie Społecznik na lata 2019-2021, obliczono liczbę grup inicjatywnych na 1329 (+/- 219) skupiających 4338 osób (+/- 657).

Wykaz wykresów

Nazwa wykresu	Strona
Z jakimi problemami boryka się reprezentowana przez Pana/Panią organizacja?	20
Jakie są potrzeby Pana/Pani organizacji?	21
Jak ocenia Pan/Pani działalność swojej organizacji w bieżącym roku?	22
Z jakimi partnerami współpracuje Pana/Pani organizacja?	23
Jak ocenia Pan/Pani siłę swojej społeczności lokalnej?	24
Jak ocenia Pan/Pani zaangażowanie mieszkańców swojej społeczności lokalnej?	25
Skąd dowiedział/a się Pan/Pani o działaniach realizowanych w ramach Programu Społecznik na lata 2019-2021?	26
Czy uważa Pan/Pani, że wybrane kanały informacji są skuteczne?	27
Czy udzielona kwota mikrodotacji/regionalnej inicjatywy obywatelskiej jest wystarczająca?	28
Jak Pan/Pani ocenia pracę personelu zarządzającego Programem Społecznik 2019-2021 (Koordynator, Asystent Koordynatora, Facylitator)?	29
Jak Pan/Pani ocenia pracę Animatora Lokalnego Programu Społecznik 2019-2021?	30
Czy sposób oceny formalnej i merytorycznej wniosków o przyznanie mikrodotacji lub dofinansowanie inicjatywy obywatelskiej jest przejrzysty?	31
Liczba złożonych wniosków w ramach I filaru (Mikrodotacje)	32
Liczba złożonych wniosków w ramach II filaru (Regionalne Inicjatywy Obywatelskie)	33
Liczba wniosków, które otrzymały dofinansowanie w ramach I filaru (Mikrodotacje)	34
Liczba wniosków, które otrzymały dofinansowanie w ramach II filaru (Regionalne Inicjatywy Obywatelskie)	35

Czy organizacja będzie składać wnioski o przyznanie mikrodotacji lub wsparcie inicjatywy obywatelskiej w następnych latach?	36
Czy zasady formalno-proceduralne są proste i jasne (np. związane ze złożeniem sprawozdania i/lub wniosku)?	37
Stopień urbanizacji a siedziby badanych podmiotów	38
Typ organizacji	39
Jaki jest dominujący obszar działalności prowadzonej przez organizację?	40
Jaki jest zasięg prowadzonej działalności?	41
Kto jest odbiorcą działalności organizacji pozarządowej?	42
Czy podmiot posiada status organizacji pożytku publicznego?	43
Czy organizacja prowadzi działalność gospodarczą?	44
Czy organizacja prowadzi odpłatną działalność pożytku publicznego?	45
Ile wyniósł przychód organizacji pozarządowej w poprzednim roku obrotowym?	46
Jakie są źródła finansowania działalności organizacji?	47
Czy organizacja korzysta z pracy wolontariuszy (umowa/porozumienie wolontariackie)?	48
Czy organizacja zatrudnia pracowników w oparciu o Kodeks Pracy?	49
Czy organizacja planuje w ciągu najbliższego roku podjąć działania rozwojowe?	50
W jakim zakresie organizacja planuje rozwój?	51